Ազգ
Azg
armenian daily

10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1999 ՈՒՐԲԱԹ 211 (1957)

Ելցինը Վաշինգտոնին հիշեցնում է Մոսկվայի միջուկային զինանոցի մասին

ՊԵԿԻՆ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինն այսօր մերժեց «Ռուսաստանի վրա ճնշում գործադրելու» Վաշինգտոնի փորձերը, հիշեցնելով, որ Մոսկվան միջուկային ներուժ ունի:

«Բիլ Քլինթոնը երեկ իրեն թույլ տվեց ճնշում գործադրել Ռուսաստանի վրա: Նա, ինչպես երեւում է, մի վայրկյան, մի րոպե, կես րոպե մոռացավ, թե ինչ է Ռուսաստանը, որ Ռուսաստանը տիրապետում է միջուկային զենքի լրիվ զինանոցի, ուստիեւ որոշեց խաղալ մկաններով»:

Ռուսաստանի նախագահը այս խոսքերն ասաց Պեկինում ժողովրդական ներկայացուցիչների համաչինական ժողովի մշտական կոմիտեի նախագահ Լի Պենի հետ կայանալիք հանդիպումից առաջ:

«Բազմաբեւեռ աշխարհ. ահա ամեն ինչի հիմքը, եւ հենց այդպես ենք մենք պայմանավորվել Ցզյան Ցզեմինի հետ», հայտարարեց Բորիս Ելցինը: «Մենք աշխարհին կթելադրենք, թե ինչպես ապրել, այլ ոչ թե միայն նա (Բիլ Քլինթոնը.-Ծանոթ. ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթ.)», ասաց Ռուսաստանի նախագահը:

ՀՈԳԵԳԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դարձյալ ահաբեկչություն Երեւանում

«Նաիրի եւ հրացանակիրներ» ահաբեկչական սերիալի առավել չհաջողված, զավեշտական տարբերակը՝ փոքր մասշտաբներով ու գործող անձերով՝ «Նաիրի-2»

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Երեկ Երեւանի պետական մանկավարժական ինստիտուտի գեղագիտության ու բանասիրության ֆակուլտետի շենքում տեղի ունեցած ահաբեկչությունը մեկ անգամ եւս հաստատեց, որ հոկտեմբերի 27-ը, առնվազն իր հոգեգարության դրսեւորում, դեռ շարունակվում է եւ ստանում նորանոր դրսեւորումներ: Երեկվա ահաբեկչության մասշտաբներն ավելի փոքր էին, սցենարը մի փոքր վերափոխված, գործող անձինք ավելի սահմանափակ: Այս դեպքը նորից ու նորից թույլ է տալիս ենթադրելու, որ ինչ-որ մութ ուժեր կամ ինչ-որ հրացանակիրներ են շրջում Հայաստանում: Ընդհանուր առմամբ, դատելով ականատեսների ու պատանդների պատմածներից, այս դեպքում գործ ունենք Նաիրի Հունանյանի նմանակի հետ, որը շարունակում է նրա «հերոսական արարը» սակայն շատ ավելի անհաջող ու անվարժ ձեւերով ու մեթոդներով:

Այս անգամվա հրացանակիրն Արսեն Պողոսի Մինասյանն էր, որը, ըստ ազգային անվտանգության ծառայության հաղորդագրության, առավոտյան, ժամը 10.30-ի սահմաններում մուտք է գործել Երեւանի Խ. Աբովյանի մանկավարժական ինստիտուտի գեղագիտության ֆակուլտետի մասնաշենք (Ալեք Մանուկյան փողոց), հրազենի սպառնալիքով պատանդ է վերցրել 15 ուսանողների: Շուտով ԱԱՆ կողմից, ահազանգ ստանալուց հետո, շրջապատվել է շենքը, եւ երկու «նպատակաուղղված կրակոցներով» ահաբեկիչը վնասազերծվել է: Դեպքի վայրի տեղազննության ժամանակ գտնվել է ահաբեկիչին պատկանող պարկ, որի մեջ հայտնաբերվել են մեկ հրացան, ինքնաշեն պայթուցիկ նյութեր, հեղուկ վառելիքով լցված շշեր:

Տես ► էջ 2

ՄԻՆՍԿԻ ԽՈՒՄԲ

Դեկտեմբերի 12-ին Ստեփանակերտ կգան 3 նախագահները

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 12-ին Ստեփանակերտ կժամանի ԵԱՀԿ պատվիրակությունը՝ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրով Մինսկի խմբի համանախագահներ Քերի Քեւինոյի (ԱՄՆ), Նիկոլայ Գրիբկովի (Ռուսաստանի Դաշնություն) եւ Ժան-Ժակ Գայարդի (Ֆրանսիա) գլխավորությամբ:

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ղեկավարության փոփոխությունից հետո դա համանախագահների առաջին համատեղ այցն է տարածաշրջան: ԼՂՀ ԱԳՆ մամուլի ծառայությունից հայտնում են, որ այցի նպատակը տեղում իրավիճակին ծանոթանալն է, ԵԱՀԿ Ստամբուլի գագաթաժողովի արդյունքների քննարկումը, ինչպես նաեւ բանակցային գործընթացի վերսկսման հնարավորությունների վերաբերյալ կողմերի դիրքորոշումների ճշտումը:

Նախնական տվյալներով, այցին կմասնակցեն նաեւ փախստականների գծով ՄԱԿ-ի գերագույն կոմիսարիատի եւ Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչները:

Ալիեւը կարգավորման հարցում Եվրախորհրդի աջակցության հույս ունի

ԲԱՔՈՒ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ադրբեջանի ամենացավոտ հիմնախնդիրը Ղարաբաղն է: Չնայած այն հանգամանքին, որ հայկական կողմը, օկուպացնելով ադրբեջանական հողերի 20 տոկոսը, 1 միլիոնից ավելի ադրբեջանցիների թափառական կյանքի է մատնել, մենք ավելի քան 5 տարի ձգտում ենք հայ-ադրբեջանական ձգձգվող հակամարտությունը լուծել խաղաղության բանակցությունների միջոցով», չորեքշաբթի օրը հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի պատվիրակության հետ կայացած հանդիպման ժամանակ: Ըստ «Բիլիք դունյասի» գործակալության հաղորդման, պետության ղեկավարն այս հարցում Եվրախորհրդի կողմից աջակցության հույս է հայտնել:

Վերջին 5 տարվա ընթացքում ամենամեծ նվաճումը պետության ղեկավարը համարել է տարածաշրջանի կայուն հրադադարը:

Եվրախորհրդի քաղաքական կոմիտեի նախագահ Վիկտոր Ռուֆին ասել է, որ Եվրախորհրդի հետ սերտ համագործակցությունը կարող է ոչ նվազ կարեւոր դեր խաղալ ղարաբաղյան հիմնախնդրի լուծման հարցում: Հանդիպմանը մասնակցող Ադրբեջանի խնդրով քաղաքական կոմիտեի զեկուցող Ժակ Բոմելը նույնպես ադրբեջանական կողմին կոչ է արել հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը լուծելիս օգտագործել խաղաղության բանակցությունների մեթոդը:

ԵԹԵ ԳԱՐԵՋՈՒՐ, ԱՊԱ՝ «ԿՈՏԱՅՔ»

ԱՅՍ ՍԿԶԲՈՒՆՔՈՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐԱԿԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆՏՐԵՑ «ԿՈՏԱՅՔԸ»

Վերջերս Մադրիդում կայացած Որակի միջազգային ցուցահանդեսում լավագույն գարեջրի համար նախատեսված «Պլատինե աստղ» մրցանակի պատվին արժանացավ հայկական «Կոտայքը»: Աշխարհի տարբեր կողմերից եկած 75 երկրների մոտ 150 ընկերությունների մեջ Աբովյանի «Կոտայք» գարեջրի գործարանը միակն էր, որի արտադրանքը Որակի միջազգային կազմակերպությունը (BID) գնահատեց որպես ամենաորակյալ գարեջուր՝ տալով բարձրագույն «Պլատինե աստղ» մրցանակը: Դա «Կոտայքի» երրորդ մրցանակն է ստացված միայն այս տարի: Առաջինը Մոսկվայում կայացած խմիչքների ցուցահանդեսում առաջին մրցանակն էր, երկրորդը՝ Սոչիում ստացած ոսկե մեդալը: Փաստորեն «Պլատինե աստղը» փայլուն եզրափակումն էր մրցանակների շարքի: «Կոտայքի» հաղթանակների սկիզբը դրվեց այն ժամանակ, երբ 1995 թվականից գործարանի խոշոր բաժնետերը դարձավ «Մուլտի գրուպ» կոնցեռնի նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը: «Կոտայքում» նրա ներդրմանը համապատասխանում է միայն կեսարյան հետեւյալ ձեւակերպումը՝ «եկա՛, տեսա՛, հաղթեցի»: Նրա ներդրումների ու ջանքերի շնորհիվ (հայկական կողմը այժմ տնօրինում է բաժնետոմսերի մոտ 70 տոկոսը) «Կոտայքում» գրանցվեցին միայն աճող թվեր թե՛ արտադրության, թե՛ իրացման ու նոր շուկաների գրավման առումով: Այսօր արդեն «Կոտայքը», գործարանի ղեկավարության գնահատմամբ գրավել է Հայաստանի շուկայի մեծ մասը, իսկ վերջին մեկ տարում հայկական գարեջուրն արդեն մեծ ծավալներով արտահանվում է Ռուսաստան, Ֆրանսիա ու ԱՄՆ: «Պլատինե աստղը» «Կոտայքի» համար նորանոր շուկաներ գրավելու ու միջազգային որակավորման ցուցակում արժանի տեղ գրավելու հիանալի հնարավորություն տվեց:

Երեկ «Արմենիա» հյուրանոցում այդ առիթով տեղի ունեցավ շքեղ շնորհանդես՝ հրավառությամբ, «Կոտայքի» առատ հյուրասիրությամբ, երգ ու երաժշտությամբ: Քաղաքական ու գործարար շրջանակների, ինչպես նաեւ արվեստագետների էլիտան ներկայացնող հրավիրյալներին ուրախ շոու-ծրագրից զատ սպասվում էր նաեւ մի անակնկալ: Նա, ում բախտ էր վիճակվել խմել հայտնի գովազդի 0՛տարի փականով շշից, նա էլ ստացավ «Կոտայքի» բարձրագույն մրցանակը՝ «21.06» մակնիշի» ժիգուլի ավտոմեքենան:

«Լինսին» եւս 10 մլն դոլար է տրամադրելու փոքր եւ միջին բիզնեսին

«Լինսի» հիմնադրամի, Հայաստանի կառավարության եւ Կենտրոնական Բանկի միջեւ ստորագրված 10 մլն ԱՄՆ դոլարի վարկային համաձայնագրի իրագործման ընթացքը, որի նպատակն է խթանել փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացմանը, երեկ քննարկվեց նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի անցկացրած խորհրդակցության ժամանակ, որին մասնակցում էին արտաքին գործերի, ֆինանսների, էկոնոմիկայի, արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարները, Կենտրոնական բանկի նախագահը, տեղեկացնում է ՀՀ նախագահի մամուլի գրասենյակը:

Արտասահմանյան ֆինանսական ծրագրերի կառավարման կենտրոնական գրասենյակի գործադիր տնօրեն Բագրատ Ենգիբարյանը, ներկայացնելով ծրագրի ընթացքը, նշեց, որ «Լինսի» հիմնադրամի հետ համաձայնեցվել են իրականացման մեխանիզմները եւ 14 առեւտրային բանկերի ցանկը: Վարկային համաձայնագրի շրջանակներում հիմնադրամ է ներկայացվել շուրջ 12,9 մլն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժողությամբ 24 ծրագիր, որոնք ընդգրկում են ամենատարբեր ոլորտներ՝ հյուրանոցային բիզնես, գյուղմթերքների վերամշակում, մեքենաշինություն եւ այլն:

Գրասենյակն այսօր բանկերի հետ աշխատում է եւս ութ ծրագրերի ուղղությամբ: Միեւնույն ժամանակ, «Լինսի» հիմնադրամի հետ արդեն իսկ համաձայնություն է ձեռք բերվել եւս 10 մլն ԱՄՆ դոլարի ծրագիր իրականացնելու վերաբերյալ:

Ռոբերտ Քոչարյանը կարեւորեց խիստ վերահսկողությունը կոնկրետ ծրագրերի նկատմամբ: Նա ասաց, որ մտադիր է այցելել որոշ ձեռնարկություններ եւ անձամբ ծանոթանալ աշխատանքների ընթացքին: Նախագահը մեծ նշանակություն տվեց նաեւ աշխարհագրական առումով ծրագրի լայն ընդգրկմանը, մարզերի եւ, հատկապես, աղետի գոտու հետ ակտիվ աշխատանքին:

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

Սկիզբը էջ 1

Ըստ նույն դատաբժշկական տեղեկատվության Ա. Մինասյանը գտնվել է ծայրահեղ հոգեվիճակում, եւ բացի բարձրախոս պահանջելուց, այլ պահանջներ չի ունեցել: Սակայն ականատեսների եւ պատանդների հետ զրույցում **«Ազգը»** պարզաբանեց որոշ մանրամասներ, որոնք թույլ են տալիս ենթադրելու, որ ահաբեկիչն ունեցել է ծրագրված սցենար ու որոշակի պահանջներ:

Այսպիսով, առավոտյան ժամը 9.30-ի մոտակայքում, շենքի պահակի պատմելով, մոտ 20 տարեկան մի երիտասարդ, երկար կաշվե վերարկուով, սպորտային գլխարկով, մի մեծ պարկ ձեռքին մուտք է գործել մանկավարժական ինստիտուտի մասնաշենք՝ ինչ-որ մի նկարիչ դասախոսի տեսնելու պատրվակով: Նա պահակի հետ բարձրացել է երկրորդ հարկ, ապա, մեկ այլ դասախոս-ականատեսի պատմածի համաձայն, մտել գեղագիտության ամբիոն: Ամբիոնում նրան պատասխանել են, որ նրա տված ազգանունով դասախոս ֆակուլտետում չկա, եւ խորհուրդ են տվել հեռանալ: Հետո արդեն մեկ այլ դասախոս, որը ներկայացավ Էդիկ Գեւորգյանը, տեղեկացրեց, որ այդ նույն երիտասարդը բացել է նաեւ իրենց լսարանի դուռը, բայց, Է. Գեւորգյանի ենթադրությամբ, տեսնելով, որ մի քանի ուսանողներ են նստած, ներս չի մտել: Ըստ Է. Գեւորգյանի, ինչպես նաեւ մյուս ականատեսների, նա, ամենայն հավանականությամբ, փնտրել է մարդաշատ լսարան կամ անկյուն եւ, դատելով դեպքերի հետագա զարգացումներից, վերջապես գտել է. այդ օրը քննություն էին հանձնում բանասիրական ֆակուլտետի առաջին կուրսի ուսանողները, որոնք հետո **«Ազգին»** հավաստեցին, որ իրենք նախապես նկատել էին միջանցքում տարօրինակ արտաքինով այդ երիտասարդին երկար մազերով ու նյարդային շարժումներով, երկու հրացան ուսին, սակայն, քանի որ մոտակայքում հրաձգարան կա, չեն պատկերացրել, թե նա ահաբեկիչ է, մինչեւ այն պահը, երբ նա հանգիստ ու գրեթե անձայն ներս է մտել լսարան, հրամայել է նստել ու լռել: Ահաբեկիչը ուսանողներից մեկի միջոցով կանչել է ինստիտուտի ռեկտորին: Քիչ անց ներս է մտել պրոֆեսոր Դմիտրի Նազարյանը, որն էլ, ուսանողուհի Անի Մուրադյանի հետ, ստանձնել է ահաբեկչի հետ բանակցությունների եւ դրսի հետ կապ պահպանելու «օպերացիան»: Երբ պրոֆեսորը ներս է մտել, ահաբեկիչը զենքն ուղղել է նրա վրա, այդ ժամանակ ուսանողուհին, կանգնելով նրա ու իր դասախոսի միջեւ, բացականչել է, որ ավելի լավ է իրեն սպանի, քան պրն Նազարյանին:

Անիի պատմածի համաձայն, ահաբեկիչն անընդհատ կրկնել է, որ ինքը դժգոհ է իշխանություններից եւ, քանի որ չի կարող մուտք գործել կառավարության շենք, որոշել է այս տարբերակով, սկզբում ուսանողներին պատանդ վերցնելով, ապա նրանց 10 դասախոսով փոխարինելով ու պատանդ պահելով, հրավիրել կառավարության անդամներին: Հրացանակրի խոսքերով ինքը ժամանակին եղել է սպորտսմեն, Գինեսի ռեկորդակիր, «ժամում 3 մլն ժիմ է արել» (?), հիմա դժգոհ է իր վիճակից: Պահանջել է նաեւ բարձրախոս, որպեսզի ավելի հստակ ձեւակերպի իր պահանջները, ապա բջջային հեռախոս, որ կապվի իր ընկերների հետ: Ի դեպ, նա Անիին ուղարկել է ներքեւ իր զենքերի պարկը բերելու: Ընդհանրապես, ըստ Անի Մուրադյանի եւ մյուս պատանդների ու նաեւ մյուս ականատեսի՝ Է. Գեւորգյանի, որն ամբողջ խոսակցությունը պատանդների ու ահաբեկիչների միջեւ տեսել ու լսել է լսարանի դռան անցքից, ահաբեկիչն այնպիսի տպավորություն է ուզեցել թողնել, թե ինքը մենակ չէ, իրեն դրսում սպասում են, որ «հիմա լուսամուտներից ներս կմտնեն սնայպերներ»: Եվ եթե փորձեն իրեն հանձնել իրավապահ մարմիններին, ապա շենքում ու նաեւ քաղաքի 7 շենքերում կան տեղադրված ռումբեր, որոնք կպայթեն: Ընթացքում Դ. Նազարյանը փորձել է փաթաթվել ու գետին գլորել ահաբեկչին, սակայն վերջինս զգալով այդ վտանգը, գրպանից հանել է ֆիննական դանակ ու մոտեցնելով Դ. Նազարյանի դեմքին սպառնացել սպանել: Ուսանողների եւ պրոֆեսոր Նազարյանի պատմածների համաձայն, այդ խորհրդավոր ու կիսախելագար երիտասարդը չի մոռացել նույնիսկ իր խոսքում հիշատակել հոկտեմբերի 27-ի դեպքերը. «Վազգեն Սարգսյանը հանցագործ էր եւ նրանից սուրբ են սարքում», ասել է նա եւ ավելացրել, որ նա «հավի ճուտ» չէր, որ այդքան հեշտությամբ սպանվի, եւ ինքը գիտի մանրամասներ այդ մասին: Երիտասարդը չի մոռացել նաեւ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին, եւ, Դ. Նազարյանի խոսքերով, գրպանից հանել է մի «անսովոր տեսքի» փամփուշտ եւ սպառնացել, որ եթե նախագահը երեւա բակում (?), կկրակի ու ամեն ինչ կպայթի: Ի տարբերություն Նաիրի Հունանյանի, այս մեկը, պատանդների վկայությամբ, ուղիղ եթեր չի պահանջել, այլ միայն բարձրախոս, որից ձեռ քաշել նրան համոզել է դասախոսը: Ընդհանրապես Դ. Նազարյանը, ականատեսների վկայությամբ, «ջերմ զրույցի» բռնվելով երիտասարդի հետ, իր ձեւակերպմամբ, 35 րոպե «հոգեբանական մագնիսացման մեջ» է պահել նրան, եւ երբ Անիի դուրս ու ներս անելուց հետո, երբ դռնից այն կողմ աղմուկ է բարձրացել, ու ահաբեկիչը Անիի մազերը բռնելով ուզեցել է միջանցք դուրս գալ, նա թիկունքից հարվածել է, որին հաջորդել են արդեն միջանցքում դարանակալած իրավապահների երկու կրակոցները ահաբեկչի ոտքին ու մեջքին: «Օպերացիան» ավարտվել է բարեհաջող, եւ ծանր վիրավոր հանցագործը տեղափոխվել է երկրորդ կլինիկական հիվանդանոց:

Դարձյալ ահաբեկչություն Երեւանում

Պրոֆեսոր Դմիտրի Նազարյանը կես ժամից ավելի «հոգեբանական զրույց է» վարել Ա. Մինասյանի հետ

Մի քանի անպատասխան հարցեր

Այս հերթական դեպքի կապակցությամբ հարուցվել է քրեական գործ, որը վարում է քաղաքային դատախազությունը, որն էլ, թերեւս, կպարզի դրդապատճառներն ու այն հարցը՝ հոգեկան անհավասարակշիռ մարդու արա՞րք էր դա, թե՞ հոկտեմբերի 27-ի պարզ, տրամաբանական շարունակությունը: Արդեն հայտնի է նաեւ Ա. Մինասյանի ինքնությունը. Արթիկի բնակիչ (ականատեսները պնդում էին, որ նա խոսում էր շիրակցու բարբառով), ծնվել է 1982 թ.: Ամեն դեպքում այս ամբողջ պատմության մի քանի հարցեր մնում են անհասկանալի: Ականատեսներից ու պահակներից մեկը վկայեց, որ երիտասարդի հետ եղել է նաեւ երկրորդ՝ սպիտակ բեղերով միջին տարիքի մի տղամարդ, որը հետագայում անհետացել է: Նրա՞ն է նկատի ունեցել ահաբեկիչը, թե՞ ուրիշներին: Երկրորդ հարկում, գեղագիտության ամբիոնի միջանցքում ինչպե՞ս է կարողացել պարկից հանել զենքն ու զինվել: Ուսանողուհիներից մեկը պատմեց, թե ինչպես են գտել ահաբեկչի պարկը, որի մեջ եղել է նաեւ նրա վերարկուն, ու հանձնել դեկանատ: Բացի այդ, շենքի կողքի աղբանոցում հայտնաբերվել է նաեւ մեկ այլ պարկ՝ մեջը զենքեր ու փամփուշտներ, ինչպե՞ս է հայտնվել պարկը աղբանոցում եւ, վերջապես, մի վերջին հռետորական հարց. մինչեւ ե՞րբ է շարունակվելու ահաբեկչությունների սերիալը, ո՞վ է հաջորդը, որտե՞ղ ու ամենակարեւորը՝ ինչո՞ւ:

Անի Մուրադյանը խիզախ ուսանողուհին

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

Վախը՝ հասարակական «կացութաձեւ»

ՆԳՆ քրեական պատիժների իրականացման նկատմամբ վերահսկողություն սահմանող վարչության պետ պրն Մուշեղ Սաղաթելյանը երեկ, գործնականում հերքելով հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործությունը հետաքննող քննչական խմբի պետ, ՀՀ զինդատախազ Գագիկ Ջհանգիրյանի հայտարարությունը, թե «նախագահը չի խոչընդոտում» եւ չի փորձում «ուղղորդել» իրենց աշխատանքը, մամուլին տված հարցազրույցում պնդել էր տրամագծորեն հակառակը: Նախագահն, իբր, խոչընդոտում է այնքանով, որ վախենում է, թե մարդասպանների նկատմամբ բռնություն կիրառելով նրանց կհարկադրեն մեղսակիցների թվում «իր անունն էլ տալ»: Եվ չնայած պրն Սաղաթելյանն այդ հնարավորությունն «աբսուրդ» է համարում, բայց նրա այն պնդումը, թե «նախագահը վախենում է», չափազանց հատկանշական է:

Մենք իսկապես հայտնվել ենք մի իրավիճակում, երբ բոլորը բոլորից վախենում են, եւ վախը, եթե չասեմ՝ սարսափը, դարձել է մի յուրատեսակ «կացութաձեւ»: Նախագահը վախենում է արատավորվելուց, ԱԺ մեծամասնությունը՝ պառակտվելուց, կառավարության անդամների զգալի մասը՝ պաշտոնանկությունից, քաղաքական կուսակցությունների ղեկավարների մեծ մասը՝ կողմնորոշվելուց եւ իր համակրանքներն ու հակակրանքները բացեիբաց հայտարարելուց, նախկին իշխանավորներն ու նախկին էլիտային պատկանած գործիչները՝ հաշվեհարդարից, քրեական ճանապարհով հարստացածների խավը՝ ձեռք բերած արժեքները կորցնելուց, դատավորները՝ նյուրնբերգյան դատավարությունից ավելի երկար տեւող մի շարք հասարակական հնչեղության գործերի քննությունն արագացնելուց... Դե, իսկ շարքային քաղաքացիները՝ հնարավոր բռնի իշխանափոխությունից, երկրի ներքին կայունության նոր խախտումից, հակամարտ կողմերի, կլանների ու խմբերի ամենեւին էլ ոչ անհավանական բախման զոհը դառնալու տխուր հեռանկարից: Բոլորն սպասում են, թե կշեռքի ո՞ր կողմն է ծանր կշռելու, որ ա՛յդ կողմն անցնեն: Իսկ հասարակայնորեն անտարբերների մի բավական մեծ շերտ էլ «թքած» ունի ամեն ինչի վրա, քանզի համոզված է, որ ինչ էլ լինի, ով էլ իր իշխանությունն ամրապնդի կամ նույնիսկ իշխանության գա՝ իր վիճակն ավելի լավ չի դառնալու: Հավատի ու վստահության համատարած կորուստ է:

Ստեղծված իրավիճակում երկրի իշխանությունների, քաղաքական ուժերի, հասարակական կազմակերպությունների ու պարզապես հեղինակություն ու ազդեցություն ունեցող ցանկացած անհատի գլխավոր խնդիրը, ըստ իս, այս ամենակործան, կամք կաթվածահարող ու միտք կաշկանդող վախի հաղթահարումն է, վստահության վերականգնումը: Հորդորներով, սթափության կոչերով բան դուրս չի գա, կոնկրետ քաղաքական քայլեր են պետք: Եվ դա պետք է անեն առաջին հերթին նրանք, ովքեր իրենցից ուժ են ներկայացնում եւ ամենից ավելի են վախ ներշնչում: Նկատի ունեմ առաջին հերթին բանակի բարձրագույն հրամկազմը, որը պարտավոր է հայտարարել, թե դուրս չի գա իր սահմանադրական պարտականությունների շրջանակներից, չի խառնվի քաղաքականությանը եւ չի փորձի քաղաքականություն թելադրել որեւէ մեկին:

Այդ պետք է անի «Երկրապահ» կամավորականների միությունը, իր կազմից պարզապես հանելով բոլոր նրանց, ովքեր իսկական զինվորական ծառայության մեջ են եւ դեռ ավելին՝ բարձրագույն զինվորական պաշտոններ են զբաղեցնում բանակում կամ պետական այլ ուժային կառույցներում, քանզի այդպիսի մարդկանց գտնվելը հասարակական կազմակերպության կամ նրա քաղաքական թեւի՝ ՀՀԿ-ի շարքերում, արդեն իսկ գործող օրենքի խախտում է: Այդ պետք է անի վարչապետը, որը վայելում է ուժային կառույցների աջակցությունը եւ անկախ այն բանից, որ քաղաքականության մեջ առաջին քայլերն է անում՝ արդեն այս հանգամանքը հաշվի առնելով բավականաչափ ազդեցիկ է: Այդ պետք է անեն բոլոր քաղաքական ուժերի ղեկավարները՝ բարձրաձայն հավաստելով իրենց հավատարմությունը սահմանադրական կարգին: Վերջապես, այդ պետք է անի նախագահը, որն ի պաշտոնե Սահմանադրության եւ երկրի քաղաքական կայունության գլխավոր երաշխավորն է:

Այստեղ նպատակահարմար եմ համարում առաջ քաշել ԱԺ-ում հատուկ օրենք ընդունելու գաղափարը, որով հայտարարվի տնտեսական համաներում (ամնիստիա): Այս գաղափարն, իհարկե, իմը չէ, Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատների առաջնորդ Վլադիմիր Ժիրինովսկունն է, բայց ինձ թվում է, որ արդյունավետ կարող է լինել նաեւ մեզ մոտ (թեեւ Ռուսաստանում դա չի ընդունվել): Իմաստն այն է, որ պետությունը պաշտոնապես հայտարարում է, թե այլեւս երբեք չի հետաքրքրվելու՝ ով ինչ տնտեսական խարդախությունների շնորհիվ է մինչեւ հիմա հարստացել (մարդասպանությունները, ավազակային հարձակումները, կողոպուտները, հասկանալի է, սրա մեջ չեն մտնում): Այդ խարդախությունների բացահայտումները խիստ կասկածելի են, իսկ ահա նման համաներումը կվերացնի որոշակի սոցիալական խմբի ներքին լարվածությունը եւ պայմաններ կստեղծի անարգել տնտեսական գործունեություն ծավալելու, որից հիմա վախենում են, պայմանով, որ այսուհետ վճարեն բոլոր հարկերն ու տուրքերը: Դա կվերացնի նաեւ հափռածը պաշտպանելու մղումներով որոշ տարրերի անզուսպ ձգտումը դեպի իշխանություն: Թող զխտվեն, միեւնույն է, արդար հատուցում չի լինելու, միայն թե չխոչընդոտեն հասարակական մթնոլորտն ու իրենց կաշին փրկելու համար նոր հանցագործությունների դիմելու գայթակղությունից հեռու մնան:

Նախագահ, վարչապետ, Ազգային ժողով, քաղաքական ուժեր՝ ջանքերը մեկտեղելու հրամայականի առաջ են կանգնած: Սրանցից ով փորձեց մյուսին «գցել»՝ երկիրն է տուժելու: Ով իմաստություն ունեցավ հրաժարվել մյուսին դավելուց, հաղթահարել անվստահությունն ու ձեռք-ձեռքի մշակել ճգնաժամից դուրս գալու ելքեր՝ արժանանալու է ժողովրդի երախտագիտությանը: Այս վիճակը պետք է փոխվի, այսպես, սարսափի վրա հիմնված, մեր պետական նավն առաջ շարժվել այլեւս չի կարող:

ՌՈՒԲԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

■ ***Պետական եկամուտների նախարար Սմբատ Այվազյանի դեկտեմբերի 8-ի հրամանով*** *Շիրակի տարածաշրջանային մաքսատան Բավրայի մաքսակետի պետ Արտաշ Այվազյանը ազատվել է զբաղեցրած պաշտոնից՝ համակարգում այլ աշխատանքի անցնելու կապակցությամբ: Բավրայի մաքսակետի պետի պաշտոնակատար է նշանակվել Հովիկ Աբովյանը, որը մինչ այդ Բագրատաշենի մաքսակետի պետն էր: Իսկ Գուգարքի տարածաշրջանային մաքսատան Բագրատաշենի մաքսակետի պետի պաշտոնակատար է նշանակվել Արշակ Արշակյանը, որը մինչ այդ Այրում-Ջիլիզա մաքսակետի պետն էր: Այրում-Ջիլիզա մաքսակետի պետի պաշտոնակատար է նշանակվել Արայիկ Գրիգորյանը, որը մինչ այդ նույն մաքսակետի պետի տեղակալն էր: Դեկտեմբերի 9-ին Բագրատաշենի մաքսակետում Գուգարքի տարածաշրջանային մաքսատան պետ Համլետ Հայրապետյանը մաքսակետի աշխատակիցներին ներկայացրեց մաքսակետի պետի պաշտոնակատար Արշակ Արշակյանին:*

ՆՏ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ՁՈՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

Սոցիալիստական ուժերի եւ մտավորականների միության խորհրդատու Աշոտ Մանուչարյանը մեր հետխորհրդային եւ ինքնատիպ քաղաքական գործիչներից է։ Նա ասպարեզում է հայտնվում, իր իսկ խոսքերով, ըստ իրավիճակի պահանջի, այնուհետեւ հաջորդում են երկարաժամկետ «անհետացումները»։ Սակայն Մանուչարյանը տարօրինակ չի համարում նման «երեւութական» գործունեությունը բացատրելով, որ բոլոր քաղաքական գործիչներն էլ, նաեւ ոչ բացահայտ գործունեություն են ծա- են գտել, որպես դրդապատճառ են ունեցել Լեռնային Ղարաբաղի հարցը, որի շուրջ ընթացող բանակցությունները ու լուծման տարբերակները, երեւում է, շատ խոշոր տերությունների համար էին անընդունելի։ Չճշգրտելով, թե հատկապես որ արտաքին ուժերի մասին է խոսքը, նա միայն վերլուծեց, որ աշխարհում այժմ որպես միջպետական հարաբերությունների ձեւ նախընտրելի են ինտեգրացիոն գործընթացները, որոնց մի մասնիկն էլ Հայաստանն է, սակայն պետք է այդ ինտեգրացիաների պատանդը չդառնանք եւ գործընկեր- հակասություն են ստեղծել ժողովրդի իրական տրամադրությունների հետ», արտաքին քաղաքականության վերաբերյալ իր դատողություններն ամփոփեց պրն Մանուչարյանը։

Ներքին քաղաքականության անդրադարձը սկսվեց հոկտեմբերի 27-ին եւ հաջորդ շրջանում մեր քաղաքական ուժերի ինքնադրսեւորման գնահատականներից։ Աշոտ Մանուչարյանը խուսափեց ԵԿՄ վերջին համագումարի վերաբերյալ կոնկրետ որակումներից նշելով, որ, այո, իրավիճակը լարող հայտարարություններն այժմ ծեծված են, ինչին, ի դեմ, ներ էին իրավիճակից բխող, ասաց նա եւ, այլ հարց է, որ այժմ այդ ամենը միտումնավոր հակաքարոզչության միջոցով ներկայացվում եւ վերլուծվում է բոլորովին այլ լույսով, այլ տրամաչափություններում»։

Ողբերգական միջադեպի քննության հաջորդ ու արդարացի ելքը պրն Մանուչարյանը չբացառեց, բայց միայն այն դեպքում, եթե հանցագործների «սեփական» հատվածի բացահայտմամբ զբաղվի ոչ միայն զինվորական դատախազությունը, այլեւ շահագրգիռ կերպով մասնակ-

«Հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչության պատվիրատուներն, անշուշտ, արտաքին ուժերն են»

Համոզված է Աշոտ Մանուչարյանը

վայում, որի արդյունքները կարող են ի հայտ գալ մեծ ուշացումով։

«Դժվարությամբ եմ երեւակայում, որ հոկտեմբերի 27-ից հետո ինչ-որ մեկը կարող էր լռություն պահպանել», խոսեց պրն Մանուչարյանը երեկ Մամուլի ազգային ակումբի հանդիպմանը, նշելով, որ հոկտեմբերյան իրադարձությունների եւ Հայաստանում ներկայումս գոյացած քաղաքական տրամադրությունների վերաբերյալ իր տեսակետները վաղօրոք ասածի կրկնությունն են լինելու։ Միանգամից հերքելով հոկտեմբերի 27-ին Ռոբերտ Քոչարյանի հետ իր տեսակցության եւ այդ գիշեր պաշտպանության նախարարությունում գտնվելու մասին լուրերը Աշոտ Մանուչարյանն անդրադարձավ ավելի էական հարցերի, ինչպիսիք են քաղաքական, տնտեսական եւ բարոյահոգեբանական ծանր հանգամանքները, որոնց հետեւանքով ձեւավորված ճգնաժամում է հայտնվել երկիրը։ «Ահաբեկչական այդ գործողությունը թելադրողներ ուներ, որոնք, անշուշտ, արտաքին ուժեր են», համոզված է պրն Մանուչարյանը։ Նրա ընդհանուր բնույթի դատողությունները հանգեցնում են այն եզրակացության, որ վերջին տասնամյակում պետականություն կոչված շենքի կառուցմանն ուղղված մեր գործողությունները ի վերջո խարխուլ հիմք ստեղծեցին։ Իսկ վերջին հարվածը մեզ առհասարակ նետեց ճգնաժամային փակուղի, որի հետեւանքով գերիշխող անվստահության ու անհանդուրժողականության մթնոլորտն բարենպաստ տիրույթ է նորանոր հարվածների համար։ Ըստ պրն Մանուչարյանի՝ իր մեղադրած արտաքին ուժերը, որոնք հանձինս ներքին համախոհների դաշնակից-

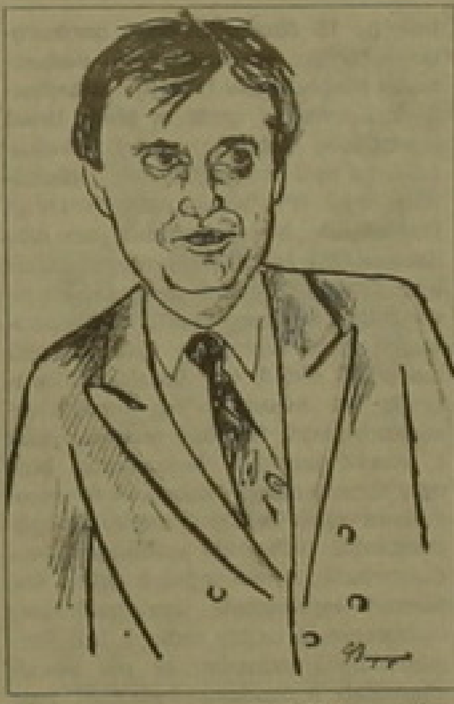

ներին զգուշորեն ընտրեցին։ Աշոտ Մանուչարյանը կոչ արեց չմոռանալ, որ այս տարածաշրջանը «քաղցր պատառ» է հզոր տերությունների համար, իսկ վերջին շրջանում գինն ավելի է բարձրացել։ Ռուսամետության եւ արեւմտամետության դասակարգումներն անելիս չենք կարող փախչել այն ճշմարտությունից, որ ռուսամետությունը մեզանում պատմական խորն արմատներից է սնվում, ինչն ավելի վճռորոշ է, քան տվյալ պահի քաղաքական զարգացումները։ Ինչ վերաբերում է Հայաստանի քաղաքական վերնախավին, ապա վերջինս արեւմտամետ է, թեպետ, ըստ պրն Մանուչարյանի, երկրի նախագահին արեւմտամետ գործիչ չես անվանի... «Մեր իշխող վերնախավի մեծագույն թերությունն է, որ տարիներ ի վեր երկրի արտաքին քաղաքականությունը դիտարկել են որպես իրենց նեղ շրջանակի մենաշնորհ, ինչով մասնակից են եւ լրատվամիջոցները, սակայն պետք է նաեւ հոգեբանորեն հասկանալ Վազգեն Սարգսյանին առավել մերձավոր համարվողներին։ Նրանք ամենամեծ կորուստն ունեցան։ Հոկտեմբերի 27-ին քաղաքական ուժերի գնահատականները տարբեր էին՝ ողջախոհ ու պոռթկուն, որովհետեւ յուրաքանչյուրն իրադարձությանն արձագանքեց իր խմբակցության շահերը ծանրութեթեւ անելով։ «Ես չեմ գտնում, որ երկրապահները խոսքի ու գործի ակտիվությամբ գերազանցել են մյուսներին, պարզապես նրանց զինված կառույց լինելու պատճառով, գնահատականներն էլ իրենց գործողություններին ավելի խիստ էին», ասաց Մանուչարյանը եւ շարունակեց. «Նման տարաձայնությունները պետք է հարթվեն երկխոսության միջոցով, առանց հարվածի ենթարկելու երկրապահին, եւ այս հարցում ամենամեծ դերը նախագահինն է»։ Իսկ նախագահի հրաժարականը, եթե կայանա, ըստ Մանուչարյանի, կարելի է գնահատել միայն որպես մեր մեծ անհեռատեսությունը։ Ինչ վերաբերում է բանակի դիրքորոշմանն ու գործողություններին, ապա դրանք Աշոտ Մանուչարյանի կողմից համարվեցին միանշանակորեն ճիշտ։ Նման իրավիճակներում բանակը պարտավոր է հաշվի առնել վատագույն տարբերակներն ու պետական հեղաշրջման սպառնալիքը, իսկ վերոհիշյալ վտանգներից ելնելով լիովին ճիշտ է գործել, հսկողությունը խստացվեց երկրի արտաքին սահմանին, հսկողության առնվեցին նաեւ երկրի լրատվամիջոցները, ներքին ելումուտն ու ճանապարհները եւ այլն։ «Դրանք սովորական միջոցառում- ցեն բոլոր գերատեսչությունները, այդ թվում արտգործնախարարությունը, քաղաքական վերլուծաբանները, հոգեբանական ծառայությունները եւ այլն յուրաքանչյուրն իր մասնագիտական ուղղվածության չափով։ Օգտակարության չափանիշները սահմանելիս պրն Մանուչարյանը հայտնեց, որ վնասակար «հովեր են սփռում», օրինակ, նույն Վանո Սիրադեղյանն ու իր համախոհները։

Լրագրողների հարցին, թե ճի՞շտ է, որ Վազգեն Սարգսյանը կոռուպցիայի դեմ պայքարին առնչվող իր ծրագրերում պատասխանատու դեր էր առանձնացրել Աշոտ Մանուչարյանի համար, վերջինս ճշգրտեց՝ իրեն լոկ առաջարկվել է մասնակցել, իսկ հիշյալ ծրագրերի վերաբերյալ հայտնեց, թե Սարգսյանը պատրաստվում էր կենսագործել կոռուպցիայի դեմ պայքարի մի ողջ համակարգ, ուզում էր բարեփոխել ամեն ինչ։ Հանգուցյալ վարչապետի մասին խոսելով՝ Աշոտ Մանուչարյանն առիթ տվեց լրագրողների մի նոր հարցի. ինչպիսի՞ն է նորանշանակ վարչապետի հնարավորությունների վերաբերյալ իր կարծիքը։ Պրն Մանուչարյանը խոստովանեց, որ, չնայած Արամ Սարգսյանի վերաբերյալ իր ի սկզբանե կանխակալ կարծիքին, վերջինիս հետ անմիջական հանդիպումից հետո փոխել էր տեսակետը։ Վարչապետին գնահատելով որպես պատասխանատու մարդու՝ նա նշեց նաեւ, որ Արամ Սարգսյանի քաղաքական փորձի պակասն է զգացվում, ինչն ուղղելի է։ «Ձեզ կարող է զարմանալի թվալ, բայց վարչապետի կայացման գրավականն ու մեծ հենարանը նախագահն է», ամփոփեց Աշոտ Մանուչարյանը։

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

ՀՀ բանկային համակարգն ապահովագրված է 2000 թ.-ի համակարգչային աղետներից

Ի՞նչ տեղի կունենա 2000 թվին համակարգիչների հետ, ինչպե՞ս կաշխատեն դրանք կամ կաշխատե՞ն արդյոք. այս հարցերն աշխարհի կոմպյուտերացված իրականության պայմաններում արդեն 2000-ի շեմին հատկապես հրատապ են դառնում։ Խնդիրն այն է, որ համակարգիչները տարեթվերն ընկալում են երկնիշ եւ ոչ թե քառանիշ ենթադրությամբ, որ առջեւից ավելացվում է 19 թիվը։ Այնպես որ 2000-ի հունվարի 1-ը համակարգիչների կողմից ընկալվելու է որպես 1900-ի հունվարի 1։ Հետեւանքները ենթադրելի են. 100 տարով ետ գցված ամսաթվերը վտանգում են խախտել գրառումների տրամաբանական հերթականությունը, անհնար դարձնել ինֆորմացիայի տարանջատումը կոնկրետ ժամանակի համար եւ այլն։

Ի թիվս մյուս ոլորտների՝ 2000 թվականը մեծ վտանգ է նաեւ բանկայինի համար։ Կարող են անհնար դառնալ ինչպես բանկերի ներսում օգտագործվող համակարգերի (հաճախորդների հաշիվների սպասարկում, գործարքների իրականացում), այնպես էլ միջբանկային էլեկտրոնային համակարգերի շահագործումը, ինչն էլ անհամեմատ կդանդաղեցնի ֆինանսական գործարքները։

Սրանից խուսափելու համար ՀՀ Կենտրոնական բանկը դեռ 1997-ից ձեռնամուխ է եղել որոշակի միջոցառումների եւ ունի իր ներկայացուցիչը 2000-ի հիմնախնդրի լուծման ՀՀ կառավարական հանձնաժողովում (վերջինս նախատեսում է խնդրի լուծումն ընդհանուր առմամբ մեր ողջ պետական համակարգում)։

Այս առթիվ երեկ ժամը ասուլիսում պարզաբանումներ էր տալիս ՀՀ ԿԲ հաշվարկների եւ բանկային տեխնոլոգիաների զարգացման դեպարտամենտի տնօրեն Գեւորգ Մայանյանը։ Նրա հավաստմամբ, ՀՀ ԿԲ-ն, նաեւ Հայաստանի այլ բանկեր ապահովագրված են 2000-ի վերոհիշյալ խնդրից։ ԿԲ համակարգչային ցանցն այս առթիվ վերասարքավորվել է. 50 համակարգիչ ձեռք է բերել ՀՀ ԿԲ-ն, իսկ մնացյալը, շուրջ 150 հազար դոլարի սարքավորումներ, տրամադրել է USAID միջազգային կազմակերպությունը։ Պրն Մայանյանը նշեց, որ ԿԲ-ն համագործակցելով USAID-ի հետ, փորձում է հարթել նաեւ առեւտրային բանկերի վերասարքավորման խնդիրը, եւ 2000-ի վտանգին դիմակայող համակարգիչների որոշակի քանակ ստացվել է ու կբաշխվի վերջիններիս։

ՀՀ ԿԲ-ն ստեղծել է միջբանկային համակարգչային ցանց, որին միացված են ՀՀ տարածքում գործող բոլոր առեւտրային բանկերն իրենց բաժանմունքներով եւ ՀՀ գանձապետարանն՝ իր բաժանմունքներով։ Ցանցում բոլոր սարքավորումները համապատասխանում են 2000-ին անխափան գործելու չափանիշներին։ Սարքավորումներում օգտագործվող ծրագրային ապահովումը եւս փոխարինված է նոր տարբերակով, որում լուծված է 2000-ի հիմնախնդիրը։

«Մենք խնդրին լուրջ չմոտենալու ընտրություն չունեինք էլ, քանզի մեր բանկերի 16 ներկայացուցիչներ իրենց միջազգային վճարումներն իրականացնում են «Սվիֆտ» համակարգի միջոցով։ Սա ֆինանսական հաղորդակցությունների աշխարհի ամենամեծ համակարգն է, ներառում է 6.000 ֆինանսական հաստատություններ, միայն 3000 բանկեր՝ այդ թվում աշխարհի խոշորագույնները։ Այնպես որ բարձր վարկանիշով այս համակարգում ինտեգրվելու դիմաց մենք հարկադրված էինք պարզապես կատարել նրա լուրջ պահանջները», վստահեցրեց պրն Մայանյանը։

Իսկ ՀՀ ԿԲ ավտոմատացման վարչության պետը հավելեց, որ Հայաստանի բանկային համակարգային ցանցի բարձր որակն անտարակույս է, եւ որ հարեւան երկրները՝ Վրաստանը, Ադրբեջանը նման ցանց չունեն։

Իսկ թե որքան արժե վերոհիշյալ պրոբլեմի լուծումը Հայաստանի բանկային համակարգի համար, պրն Մայանյանը դժվարացավ ասել. «Կոնկրետ թվային տվյալները պարզ կդառնան հաջորդ տարվա սկզբին»։ Իսկ Հայաստանի պետական համակարգի համար խնդրի լուծումն ընդհանուր առմամբ գնահատվում է 3-5 մլն դոլար։

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՑՈՒ ԱՄԲՈՆ

Ծուռ նստենք, շիտակ խոսենք

Այսօր մեր հանրապետությունը գտնվում է բարդ քաղաքական վիճակում։ Մեր առաջ հստակ երեւում է միայն երկու հնարավորություն։ Դեպի քաղաքական փակուղիներ. մտնելով մի տեսակի մեջ ու դուրս գալով՝ խրվենք մյուսի մեջ եւ այսպես անվերջ։ Կամ դուրս գալ բարդությունների դեմ, քայլ առ քայլ բարելավել դիրքերը, վերջապես՝ դուրս գալով նորմալ կյանքի դաշտավայր։ Պարզ է, բոլորս էլ ցանկանում ենք ընտրել միայն լավը։ Բայց ցանկությունը քիչ է, պետք է ձեւավորել քաղաքական իրականությունը, որին հասնելու համար սկզբում անհրաժեշտ է ոչ միայն գնահատական տալ կատարվածին, այլեւ հասկանալ՝ ի՞նչ արմատներով է սնվել, ի՞նչ հասարակական պայմաններում է չարիքը զորացել։ Նկատի ունենք հոկտեմբերի 27-ի ողբերգական դեպքը եւ նրա մասին հնչած գնահատականը «Երկրապահի» համագումարում՝ նախարար Վ. Շիրխանյանի կողմից։

Պարոն Շիրխանյանը ճիշտ եզրակացություն արեց՝ թվելով հոկտեմբերի 27-ի վնասները եւ հետագա քաղաքական կորուստները։ Բայց ճիշտ գնահատելով այսօրվանը, նախարարը հայացք չնետեց դեպի անցյալը, որտեղից ծնվել է չարիքը, մեղադրելով միայն անվտանգության կառույցների ղեկավարներին եւ գործող նախագահին։ Քանի որ անվտանգության եւ ներքին գործերի նախարարներն արդեն փոխված են, Շիրխանյանն առաջարկեց վաղաժամկետ նախագահական ընտրություններ եւ այդպիսով, նախարարի կարծիքով, այսօրվա բարդ պրոբլեմը լուծել։ Բայց, մեր խորին համոզմամբ, իրականում այդպես մենք ոչ թե բարդ պրոբլեմը կլուծենք, այլ ընդհակառակը, գործն ավելի կխճճենք։ Որովհետեւ նշված ողբերգության գլխավոր պատճառն արմատավորված է եղել ոչ թե այս կամ այն երեւացող պաշտոնյայից, այլ ավելի խորացած գործոնից՝ լայն տարածված կլանային շահամոլությունից։ Մեր պետական գործիչները՝ (փոքր թե մեծ) մեծամասնությամբ տարված են ոչ թե պետական խնդիրներով, այլ սեփական, խմբակային եւ կլանային շահագրգռություններով՝ «ազգային» ճառախոսություններով զարդարված։ Նման դեպքում պետություններում ստեղծում է անօրինական դաշտ, որը հղի է անկանխատեսելի հետեւանքներով։

Երկրապահների համագումարում կարծիք արտահայտեցին, որ եթե խորհրդարանում պատգամավորները պաշտպանված չեն՝ էլ ի՞նչ կարելի է ասել հասարակ մարդկանց անվտանգության մասին։ Բերված միտքը շատ տեղին է։ Բայց ափսոս, որ արտահայտողը նկատի ունեցավ միայն հոկտեմբերի 27-ը եւ չհիշեց 1996 թ. սեպտեմբերի 25-ը, երբ խորհրդարանում բացեիբաց, հեռուստատեսության խցիկների տակ աչքածակ ծեծեցին, ոտնահարեցին որոշ պատգամավորների, եւ խայտառակ դեպքից հետո ոչ մի երկրապահ ձայն չբարձրացրեց ներքին գործերի, անվտանգության նախարարների եւ գլխավոր դատախազի դեմ, թեկուզ բոլոր անկարգությունները կատարվեցին վերջինիս ներկայությամբ։ Իհարկե, հոկտեմբերի դեպքը անհամեմատ աղետալի էր 1996 թ. սեպտեմբերի համեմատ։ Բայց եթե հարցին մոտենանք հայտնի ասույթի տեսակետից, որ բոլոր մեծ չարիքները կուտակված փոքրերի շարունակությունն են, ապա լիովին հասկանալի կլինի մեր այսօրվա ներքաղաքական գլխավոր խնդիրը. եթե մենք ցանկանում ենք նորմալ կյանք, առանց մեզ հաջ ծանոթ անցյալում տարածված օրենքի բացեիբաց ոտնահարումների, մենք բոլորս հավասարապես պետք է ենթարկվենք միայն գրված օրենքներին։ Այդ տեսակետից կցանկանայի արձագանքել թերթերում տարածված մի մտքի։ Ասում են, որ մինչեւ երկրապահների վերջին համագումարը, հանրապետության ներկա նախագահի հենարանը եղել են երկրապահները, որոնք հիմա հրաժարվել են այդ դերակատարումից։ Ես էլ, որպես քաղաքացի, այսպես կպատասխանեի՝ մեր կյանքը ոչ մի դեպքում չի լավանա, եթե մեր երկրի գլխավոր պաշտոնատար անձի հենարանը ինչ-որ մի կազմակերպություն կամ խումբ դառնա։

Մեր կյանքը մի՛ դեպքում կլավանա՝ երբ մեր բոլոր պաշտոնատար անձերի հենարանը միայն օրենքը դառնա։ Հենց այդ պատճառով էլ նախկինում թույլ, նոր ծնունդ առած, հազիվ իր ոտքի վրա կանգնող Միացյալ Նահանգներն այսօր՝ 21-րդ դարի շեմին, դարձել է ամենահզոր պետությունը, առանց որի ոչ մի էական հարց չի լուծվում մոլորակի վրա։

ԱՐՇԱԿ ՄԱՐՈՒԽՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

հարաբերություններ

«Կան աշխատանքներ Ռուսաստանի հետ, որոնք հետաձգել չի կարելի»

Վարչապետ Արամ Սարգսյանի քաղաքական մկրտությունը կայացավ Մոսկվայում

Եթե հին աշխարհի բոլոր ճանապարհները տանում էին դեպի Հռոմ՝ բյուզանդական կայսրություն, ապա այսօր մեր տարածաշրջանում Հայաստանի համար բոլոր ճանապարհները տանում են դեպի Մոսկվա: Դեկտեմբերի 7-8-ը 35-օրյա պաշտոնավարումից հետո նորընծա վարչապետ Արամ Սարգսյանն աշխատանքային այցով եղավ Մոսկվայում՝ հանդիպելով ՌԴ վարչապետ Վլադիմիր Պուտինի, Դաշնության խորհրդի նախագահ Եգոր Ստրոեւի, ատոմային էներգիայի գծով նախարար Եվգենի Ադամովի, պաշտպանության նախարար Իգոր Սերգեեւի, ԱՊՀ գծով նախարար Լեոնիդ Դրաչեւսկու հետ:

Մոսկվա գետի ջրերում Արամ Սարգսյանը քաղաքականապես մկրտվեց: Նրան ուղեկցում էին պաշտպանության նախարար Վաղարշակ Հարությունյանը, էներգետիկայի նախարար Դավիթ Զադոյանը, ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը, բնապահպանության նախարար Գեւորգ Վարդանյանը, գյուղնախարար Գագիկ Շահբազյանը: Եղբոր հետքերով՝ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը եւս իր անդրանիկ այցն արտաքին քաղաքականության ոլորտում սկսեց Մոսկվայից, բայց շարունակեց ԱՄՆ-ով: Երբ «Ազգը» Արամ Սարգսյանից հետաքրքրվեց, թե ո՞րն է լինելու իր երկրորդ ուղերթը, նա պատասխանեց՝ Մոսկվայից Մոսկվա: Արամ Սարգսյանի այցն ուշագրավ է նաեւ քաղաքական նոր իրավիճակի առումով, գրեթե մեր վարչապետի բանակցություններին զուգահեռ՝ դեկտեմբերի 8-ին Ռուսաստանը եւ Բելառուսը ստորագրեցին միության մասին համաձայնագիրը:

Արդյունքում Ռուսաստանը Հայաստանին ձեռք մեկնեց ոչ միայն ռազմարդյունաբերական ոլորտում, այլեւ տնտեսական, ինչը չափազանց կարեւոր է, որովհետեւ Հայաստանը դեռեւս չունի 2000 թ. բյուջեի հստակ նախագիծ, բայց ունի ֆինանսատնտեսական ներդրումների մեծ կարիք: Արամ Սարգսյանն այցի ավարտին մեր առաջարկով ամփոփեց երկօրյա բանակցությունների արդյունքները. «Այսուհետ այցերը պետք է լինեն անընդհատ. ՌԴ-ն մեր ռազմավարական գործընկերն է, եւ կան աշխատանքներ, որոնք կոնկրետ այս երկրի հետ հետաձգել հնարավոր չէ, մանավանդ երբ տարվա վերջն է, կա հաջորդ տարվա բյուջեի քննարկման հարցը՝ այստեղից ելնելով բոլոր ֆինանսատնտեսական, եւ ինչու չէ, նաեւ քաղաքական խնդիրների, ուղղությունների լուծման համար այս այցելությունը շատ անհրաժեշտ էր: Ինձ համար՝ որպես նոր վարչապետի, բավական դժվար է 30-35 օրվա պաշտոնավարման ընթացքում այցելել Մոսկվա եւ հանդիպել քաղաքականության մեջ արդեն երկար ժամանակ գործող անձանց հետ: Այցը սպասվեց շատ հեշտ եւ պարզվեց, որ դա բոլորովին դժվար չէ: Արդյունքները գնահատում եմ բավական բարձր»:

Վարչապետ Պուտինի հետ ընդհանուր հայտարարի գալու նախադրյալներ ունենք

Իսկ արդյունքը երկու համաձայնագրերն են, որ վավերացվեցին հայ-ռուսական միջկառավարական հանձնաժողովի ղեկավար, ՀՀ գյուղնախարար Գ. Շահբազյանի եւ ՌԴ էկոնոմիկայի նախարար Շապովալյանցի ձեռոք, առաջինը վերաբերում էր ռազմարդյունաբերական ձեռնարկությունների (ՌԱՀ) մասնագիտացման պահպանմանը, ըստ այդմ՝ Հայաստանը, որը ԽՍՀՄ օրոք հայտնի էր իր ՌԱՀ-ի գործարաններով ու արտադրանքով, պարտավորվում է չվերաարտահանել դրանք, իսկ Ռուսաստանն էլ իր հերթին պարտավորվում է աջակցել այդ ձեռնարկությունների վերագործարկմանը պատվերներով, հումքով, արտոնյալ փոխառություններով: Երկրորդն արտադրական կոոպերացիայի համաձայնագիրն էր, որի շրջանակներում հայաստանյան 18, իսկ ռուսաստանյան՝ 20 ձեռնարկություններ ստեղծում են ընդհանուր տնտեսական դաշտ, շուկա: Բացի համաձայնագրերից, ձեռք բերվեցին լուրջ պայմանավորվածություններ ՌԴ-ին Հայաստանի ունեցած պարտքի հետագա վճարման վերաբերյալ: Վերջինս հարցերի հարցն է: Ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը «Ազգին» պարզաբանեց, որ 2000 թ. ՌԴ-ին մեր ունեցած պարտքը կհասնի 18 մլն դոլարի: Հայաստանը չունի ազատ կանխիկ ֆինանսական միջոցներ՝ մարելու ՌԴ անող պարտքը: Ձմռանը Հայաստանին հանապազօրյա հացի պես անհրաժեշտ է գազ, միջուկային վառելանյութ, իսկ վճարելու գումար չկա: «Վարչապետ Պուտինի հետ մենք քննարկեցինք պարտքերի խնդիրը, եւ ընդհանուր հայտարարի գալու նախադրյալներ ունենք: Պարտքերի մարման տարբեր եղանակներ կան: Նախ՝ կոնկրետ գումարով մարել, բայց ապրանքների դեմ ցանկալի է՝ ապրանքով մարել: Մենք առաջարկներ ենք ներկայացրել պարտքերի մարման վերաբերյալ, որ կամ ապրանքներ տրամադրենք նրանց, իսկ որոշ մասն էլ փակենք Ռուսաստանի ներկայացուցչին Հայաստանում որպես սեփականատիրոջ ճանաչելով: Կարեւորը բարի կամքն է: Երկու կողմն էլ առաջարկությունների մեջ չեն տուժում: Ռուսական կողմը շատ լավ ընդունեց մեր առաջարկները: Դրանում է կայանում ստրատեգիական համագործակցությունը», նշեց Արամ Սարգսյանը: Ավելի ուշ Լ. Բարխուդարյանը պարզաբանեց, որ նախարար Ե. Ադամովի հետ նախնական համաձայնություն կա ՌԴ պարտքի դիմաց հատկացնել բաժնետոմսեր «Նաիրիտում» եւ ատոմակայանում: Թե բաժնետոմսերի ո՞ր տոկոսը պարտքի դիմաց կհատկացվի ՌԴ-ին՝ դեռ հաշվարկված չէ: Ընթանում են գնահատման աշխատանքներ, սակայն դա չի գերազանցի բաժնետոմսերի 17-18 տոկոսի սահմանագիծը: Լավատեսորեն եզրակացնենք, որ համենայն դեպս այս ձմռանը ռուսաստանյան գազը Հայաստան կներմուծվի, ինչպես նաեւ ատոմակայանի վառելանյութը:

ՀՀ-ՌԴ ռազմական համագործակցությունն ավելին է, քան ՌԴ-Բելառուսինը

Վլադիմիր Պուտին-Արամ Սարգսյան հանդիպումից հետո՝ դեկտեմբերի 7-ին տեղի ունեցած ասուլիսում «Ազգը» հարց ուղղեց Վ. Պուտինին, թե Բելառուսի հետ միություն ստորագրելուց հետո Հայաստանից ի՞նչ ակնկալիքներ ունի Ռուսաստանը: Նա պատասխանեց դիվանագիտորեն. «Այսօր ստորագրված կոոպերացիայի մասին համաձայնագիրը Ռուսաստանի համար բացառիկ է: ՌԴ կողմից 20, Հայաստանի կողմից կարծես 18 ձեռնարկություն գործարկվելու են: Սա նոր, շատ բարձր մակարդակի ինտեգրացիա է, բայց ոչ վերջնական: Այդպես էլ գործելու ենք»: Արամ Սարգսյանը հակիրճ լրացրեց. «Համաձայն եմ պրն Պուտինի հետ»: Դեկտեմբերի 8-ին ՌԴ Դաշնության խորհրդի նախագահ Եգոր Ստրոեւն առավել միանշանակ էր՝ ՌԴ խորհրդարանական ընտրություններից հետո միության նույնպիսի փաստաթուղթ ստորագրել Հայաստանի հետ: Երբ մենք վարչապետին հարցրինք՝ ո՞րն է Հայաստանի դիրքորոշումը, նա ժպտաց. «Պրն Ստրոեւի առաջարկը պրն Ստրոեւի ցանկությունն է, կասեմ այսպես: Հայաստանը, ինչպես միշտ, ուշադիր հետեւում է Ռուսաստանում տեղի ունեցող բոլոր գործընթացներին: ՌԱՀ-ը մեր ամենալայն համագործակցող համալիրն է, երեւի Հայաստան-Ռուսաստան այս համագործակցությունն ավելի ուժեղ է, քան Ռուսաստան-Բելառուսինը, եւ սա միայն ողջունելի է, համագործակցելու շատ բաներ կան, հուսով եմ, ինքներդ էլ համոզված եք, որ մեր տարածաշրջանում Հայաստանի կայունությունը միանշանակորեն կախված է Ռուսաստանից, համենայն դեպս, առաջիկայում»: Արամ Սարգսյանը փաստեց նաեւ, որ մարշալ Սերգեեւի հետ բավական ջերմ զրույց է ընթացել մեր համակարգված ռազմական դոկտրինայի մասին:

Ավելի ուշ, արդեն «Զվարթնոց» օդանավակայանում պաշտպանության նախարար Վաղարշակ Հարությունյանն «Ազգին» հավաստիացրեց, որ մեր ռազմական դոկտրինան հստակ է եւ համակարգված:

Նոր նախագահական ընտրություններ. «Իհարկե, ես ընդունում եմ, որ դա արդարացված է»

Ռուսաստանյան կառավարական առանձնատներում Արամ Սարգսյանին ուղղեցինք արտառոց հայաստանյան հարց՝ ինչպե՞ս է նա վերաբերվում «Երկրապահի» 4-րդ համագումարում նոր նախագահական ընտրությունների անհրաժեշտության եւ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի դերի բացասական գնահատմանը, ինչը հնչեց հատկապես արտաքին ենթակառուցվածքների գործունեությունը համակարգող Վահան Շիրխանյանի եւ քաղաքապետ Ալբերտ Բազեյանի ելույթներում: Արամ Սարգսյանը նախ անդրադարձավ ՌԴ նախագահական ընտրություններին. «Ես մտածեցի, ՌԴ նախագահական ընտրությունների մասին հարցրիք: Վլադիմիր Պուտինի հետ հանդիպումից հետո ցանկալի կլիներ, որ նա ընտրվեր նախագահ: Հայաստանի մասին չեմ կարող կարծիքներ ասել: Այո, կառավարության անդամն այդ խնդիրը դրել է, սա միանշանակ կարելի է մեկնաբանել ցանկացած ձեւով: Ես այն կարծիքին եմ, որ «Երկրապահը» մնում է երկրապահ: Նա միշտ ունեցել է իր ձեւը, եւ դրանով էլ «Երկրապահը» տարբերվում է մյուս կուսակցություններից: Եվ ի վերջո սա (նոր ընտրությունների պահանջը- Ն. Դ.) ընդունված կարգ է ողջ աշխարհում, դրան պետք է սովորական նայել, եւ ոչ թե սարքել ինչ-որ դժբախտություն: Իհարկե, կարող են լինել նման արտահայտություններ, իհարկե, դա արդարացված է, ես ընդունում եմ, որ դա արդարացված է: Մենք պետք է ուրախ լինենք, որ նման կազմակերպությունները ոչ թե քայլերի են դիմում, այլ դա անում են հայտարարությունների կարգով: Ես այստեղ ոչ մի պրոբլեմ չեմ տեսնում: Ինձ թվում էր, որ դա ավելի ծանր կլինի, փառք Աստծո, որ այսպես եղավ: Հուսով եմ, որ այսպես էլ կշարունակվի», անկեղծ ամփոփեց Արամ Սարգսյանը:

Դ. Գ. ՌԴ-ում Հայաստանի դեսպանատան իրազեկ աղբյուրները մեզ տեղեկացրին, թե Ռոբերտ Քոչարյանի աշխատակազմի ղեկավար եւ նախագահին առընթեր Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Սերժ Սարգսյանը նախօրոք իր բանակցություններն է վարել Մոսկվայում. նախ մեկուկես ժամ տեւողությամբ հանդիպել է արտգործնախարար Իգոր Իվանովի հետ, որի ընթացքում քննարկվել է Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը, եւ ապա փորձել ոչ պաշտոնական հանդիպել իր նախկին գործընկեր, այսօր վարչապետ Վլադիմիր Պուտինի հետ: Դեսպանատանը մեզ չմանրամասնեցին, թե հանդիպե՞լ է արդյոք նա Պուտինին, եւ քանի՞ անգամ, բայց շեշտեցին, որ այս հանդիպումների շրջանակում հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի Մոսկվա հավանական այցի նախապատրաստությունն է եղել դեկտեմբերի 24-ի մեր ծավալում:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ
Երեւան-Մոսկվա-Երեւան

Օմբուդսմենի ինստիտուտի համար հանրաքվե՞ է անհրաժեշտ

Նոյեմբերի 22-23-ին ՄԱԿ-ի տնտեսական, սոցիալական եւ մշակութային հարցերի հանձնախումբը Ժնեւում հրավիրված տարեկան խորհրդաժողովում լսել է Հայաստանի կառավարական զեկույցը այդ հարցերի վերաբերյալ: Հայաստանի պաշտոնական զեկույցը խորհրդաժողովում ներկայացրել են յոթ անձինք, որոնցից ԱԳՆ միջազգային կազմակերպությունների վարչության տնօրեն Վահրամ Կազհոյանը գլխավորել է պատվիրակությունը: Քանի որ «Ազգն» իր նախորդ համարներում անդրադարձել էր խորհրդաժողովին, հարկ ենք համարում հիշեցնել, որ ՄԱԿ-ի հիշյալ պարտավորագիրն ստորագրելուց հետո Հայաստանն առաջին զեկույցն է ներկայացնում խորհրդաժողովին:

Վահրամ Կազհոյանը զեկույցի սկզբում կարեւորել է Արցախի ժողովրդի ազգային ինքնորոշման հարցը, շեշտելով. «Այսօր դժվար է միջազգային պարտավորագրի մեջ իրավունքների մասին խոսելը, երբ ԼՂՀ ժողովրդի ազգային ինքնորոշման կոլեկտիվ իրավունքներն են ոտնահարվում Ադրբեջանի կողմից: Խնդրո առարկա հարցի վերաբերյալ ոչ մի կոնկրետ համաձայնություն դեռեւս չի եղել՝ Ադրբեջանի քաղաքական կամքի բացակայության պատճառով»: Վերադառնալով Հայաստանին՝ զեկուցողը նշել է, որ օրենքի առաջ բոլորի հավասարության սկզբունքը երաշխավորված է Սահմանադրությամբ: Ազգային պատկանելության, ռասայական, սեռային, լեզվական, կրոնական դավանանքի, քաղաքականության, սոցիալական ծագման կամ այլ խտրականություններ չկան: 60 էջանոց պաշտոնական զեկույցը քննարկելու ընթացքում հանձնախումբը տասնյակ ձեւակերպումներից իրատեսական հարցերի է անցել, մանավանդ որպես հետաքրքրվելով Հայաստանում ադրբեջանցի փախստականությունների հարցերով: Զեկուցողը տեղեկացրել է, որ կոնֆլիկտի ամենասկզբում ադրբեջանցիները հեռացել են Հայաստանից եւ նրանցից շատերը հեռանալուց առաջ փոխհատուցում են ստացել: Իսկ մյուսները խառն ամուսնությունների հետեւանքով են մնացել:

Հանձնախումբը հետաքրքրված է նաեւ դատաիրավական համակարգի բարեփոխումների, մարդու իրավունքների ինստիտուտի, կանանց խտրականությունների հարցերով: Հայկական պատվիրակության ղեկավարը հայտնել է, որ 98 թ.-ին տեղի ունեցած նախագահական ընտրություններից հետո ՀՀ նախագահի հրամանով ստեղծվեց մարդու իրավունքների հանձնաժողով մինչեւ օմբուդսմենի ինստիտուտի ստեղծումը: Քանի որ ՀՀ Սահմանադրության մեջ օմբուդսմենի ինստիտուտի համար համապատասխան կետ չկա, վերջինիս ստեղծումը ձգձգվում է: Այդ գրասենյակն ստեղծելու համար անհրաժեշտ է խորհրդարանի մեծամասնության հավանությունը եւ նույնիսկ հանրաքվե՝ ՀՀ Սահմանադրության մեջ փոփոխություն մտցնելու համար: Տեղեկացվել է նաեւ, որ համաձայն ՀՀ Սահմանադրության եւ մյուս օրենքների՝ կանանց նկատմամբ ցանկացած խտրականություն արգելվում է: Վերջին հարցի վերաբերյալ հակառակ տեսակետ է ներկայացրել հասարակական կազմակերպության ներկայացուցիչը՝ մեզ բոլորիս դեռեւս անհայտ տիկին Պոլյանսկայան, տեղեկացնելով, որ Հայաստանում աբորտների ցուցանիշը շատ բարձր է եւ ընտանիքի պլանավորման հիմնական միջոցն է մնում:

Հանձնաժողովը հատուկ ուշադրություն է դարձրել կանանց եւ տղամարդկանց իրավահավասարության հարցին՝ մտահոգվելով, որ տնտեսական, սոցիալական եւ մշակութային պարտավորագրի դրույթները դանդաղ են ներմուծվում Հայաստանի օրենսդրության մեջ: Հանձնաժողովի կողմից նշվել է, որ թեպետ օրենսդրորեն կանայք եւ տղամարդիկ իրավահավասար են, բայց գործնականում սահմանափակումներ շատ կան, հատկապես, երբ հարցը վերաբերում է տնտեսական, սոցիալական եւ մշակութային իրավունքներից օգտվելուն: Ահազանգի նման է հնչել այն, որ Հայաստանում այսօր ընտանիքի պլանավորման միակ միջոցը աբորտն է, որը հետեւանք է համարվում կամ քաղաքական դաստիարակության պակասի, կամ էլ՝ հակաբեղմնավորիչների թանկ լինելուն:

Հանձնաժողովը ՀՀ կառավարությանն առաջարկել է աշխատաշուկայում կանանց առաջխաղացման համար հատուկ միջոցներ ձեռնարկել եւ խրախուսել նրանց առավել ակտիվ մասնակցությունը հասարակական կյանքին: Առաջարկվել է նաեւ առավել մեծ միջոցներ ձեռնարկել կրթության բոլոր մակարդակներում մարդու իրավունքների հարցերը դասավանդելու ուղղությամբ՝ առաջին հերթին չմոռանալով պետական հանգուցային ինստիտուտները՝ դատարանները, ոստիկանությունը, վարչական մարմինները:

Կոմիտեի փորձագետները տնտեսական հարցերը քննարկելիս նշել են, որ խորհրդային նախկին հանրապետություններից Հայաստանը 91-93 թթ. արդյունաբերական ամենամեծ անկումն է ապրել: Համախառն ներքին արտադրանքը (ՀՆԱ) 60 տոկոսով ընկել է: «Նախկին նախագահի կողմից բարեփոխումների կտրուկ, դաժան մի ծրագիր էր կազմվել, որը նախատեսում էր սղաճ եւ անկող արդյունաբերական արտադրություն, որը դեռեւս մնում է 99 թ.-ին որդեգրած ուղիներից մեկը»: 98 թ.-ին սղաճի մակարդակը կանգնել է 8,7 տոկոսով, իսկ ՀՆԱ-ն աճել է 7,2 տոկոսով, որը բարեփոխումների սկզբից մինչեւ այսօր ամենաբարձր ցուցանիշն է:

Քանի որ ներկայացված զեկույցը բավականին հնացած է՝ պատրաստվել է 97 թվականին, բոլոր հարցերում չէ, որ բնութագրում է ներկայիս իրական վիճակը, մի շարք տվյալներ վաղուց հնացած են: Օրինակ, խորհրդարանական կանանց համար ցուցանիշ է ներկայացվում 95 թ.-ի խորհրդարանի պատկերը, այն դեպքում, երբ մի քանի ամիս առաջ խորհրդարանական ընտրություններ են տեղի ունեցել եւ տվյալ հարցում նկատելի նահանջ է արձանագրվել:

ԱՆՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Միջազգային

Քլինթոնը հռչակում է Սիրիա-իսրայելական երկխոսության շարունակումը

Դեկտեմբերի 8-ին, երբ ԱՄՆ-ի արտգործնախարար Մադլեն Օլբրայթը հազիվ էր ավարտել իր առաքելությունը Դամասկոսում եւ Երուսաղեմում, վրա հասավ նախագահ Բիլ Քլինթոնի սենսացիոն հայտարարությունը, թե Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադն ու Իսրայելի վարչապետ Էհուդ Բարաքը համաձայն են վերսկսելու սիրիա-իսրայելական բանակցությունները 1996 թ.-ին ընդհատված կետից: Քլինթոնն այս քայլը «կարեւոր ճեղքում» է համարել, քանզի 2 կողմերին հնարավորություն է տալու շփվել «երես առ երես», որովհետեւ «սա միակ մեթոդն է խաղաղություն հաստատելու համար»: Ավելին, ԱՄՆ-ի նախագահը հավաստիացրել է, որ առաջիկա շաբաթվա ընթացքում երկխոսությունը ձեռնարկվելու է Վաշինգտոնում՝ Սիրիայի արտգործնախարար Ֆարուկ Շարաայի եւ Էհուդ Բարաքի միջեւ, որոնք 1-2 օր անց վերադառնալու են տարածաշրջան՝ եռանդուն բանակցություններ սկսելու համար:

Առաջին տպավորությունն է, որ Քլինթոնի ձեւակերպումը՝ «1996 թ.-ին ընդհատված կետից», միջին լուծում է Դամասկոսի եւ Թել Ավիվի դիրքորոշումների միջեւ: Բանն այն, որ Սիրիան պնդում էր, թե շուրջ 4 տարի դադարեցված երկխոսության շարունակումը կատարվի «Ռաբինի խոստումնագրի» հիման վրա, որով Իսրայելի նախկին վարչապետը պատրաստվել էր գրավյալ Գոլանից իր զորքերը դուրս բերել մինչեւ 1967 թ. հունիսի 4-ի սահմանները: Ըստ սիրիացիների, այդ խոստումնագիրը պահ է տրվել ամերիկյան վարչակազմին: Մինչդեռ Բարաքը ամեն գնով ձգտում էր խուսափել դրանից եւ վերսկսել բանակցությունները «առաջին քառակուսուց»: Ուստի Քլինթոնի նշյալ ձեւակերպումը սիրիական պահանջները բավարարում է այնքանով, որ բանակցությունները չեն սկսվելու զրոյական կետից, այլ այնտեղից, որտեղ դադարել էին: Միեւնույն ժամանակ, այն Թել Ավիվին հնարավորություն է տալիս վերադառնալու երկխոսությանը բայց նախօրոք չստանձնելով «Ռաբինի խոստումնագրի» բովանդակությունը:

Իհարկե, դեռեւս վաղ է կանխատեսումներ անել սպասվելիք բանակցությունների ընթացքի մասին, քանզի բանակցային սեղանին են դրվելու կենսական վաղեմության բազմաթիվ փուշ թղթածրարներ, այդ թվում՝ սույց սահմանագծումը, ազատագրված հողերում ձեռնարկվելիք անվտանգության միջոցառումները, հարաբերությունների բնականոն մակարդակը, Գոլանի բարձունքի ջրերի վերաբաշխման հիմնախնդիրը: Բացի այդ, 2 կողմերը անտարակույս շոշափելու են տարածաշրջանային հույժ կարեւոր հիմնահարցեր՝ Լիբանանի գրավյալ տարածքների ազատագրումը եւ պաղեստինյան հարցի կարգավորումը եւ այլն: Այնուհանդերձ, կարելի է, վերապահությամբ, «դրական» համարել սիրիա-իսրայելական բանակցությունները վերսկսելու հաջողմանն ուղղված ամերիկյան ջանքերը, որոնք, ըստ Օլբրայթի, «նման են սնկերի, որոնք մթության մեջ ավելի լավ են աճում»: Սեր վերապահությունն էլ հենց դրա համար է, տիկին Օլբրայթ, որ սնկերը լինում են 2 տեսակի: Հույս ունենանք, որ ընտրվել է օգտակարը:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ

ԵԼՑԻՆԸ ՉԻՆԱՍՏԱՆՈՒՄ

Պեկինը լիովին հավանություն է տալիս Ռուսաստանի գործողություններին Չեչնիայում

ՊԵԿԻՆ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ողջույն, իմ հին, լավ բարեկամ», Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինն այս բառերով դիմեց ՉԺՀ-ի նախագահ Ցզյան Ցզեմինին, Պեկինի «Դյաոյույտայ» նստավայրում այսօր կայացած հանդիպման ժամանակ:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, Բորիս Ելցինը եւ Ցզյան Ցզեմինը մտահոգություն են հայտնել այն առթիվ, որ ներկայումս մի շարք պետությունների կողմից արվա են միաբեւեռ աշխարհ կառուցելու եւ ռազմավարական կայունությունը խարխլելու փորձեր: Վճռականություն հայտնվեց եռանդագին հակազդելու ահաբեկչությանը, կրոնական ծայրահեղականությանը, անջատականությանը եւ անդրսահմանյան հանցավորությանը:

Ցզյան Ցզեմինը հայտարարեց, որ լիովին հասկանում եւ հավանություն է տալիս «Հյուսիսային Կովկասում ահաբեկչական կազմակերպությունների գործունեությունը կասեցնելու Ռուսաստանի ղեկավարության գործողություններին»:

Վաշինգտոնը չի թաքցնում դժգոհությունը ռուս-բելառուսական միութենական պայմանագրից

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտը գրեթե անթաքույց դժգոհությամբ է ընդունել Ռուսաստանի եւ Բելառուսի միութենական պետության ստեղծման մասին չորեքշաբթի օրը Մոսկվայում ստորագրված պայմանագիրը: «Մենք սկզբունքորեն դեմ չենք եվրոպական պետությունների ինտեգրացմանը, երբ փոխշահավետ բնույթ է կրում, խոչընդոտներ չի հարուցում անդրատլանտյան ինտեգրացման ճանապարհին եւ կառուցվում է կամավոր հիմունքներով», ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտարարել է ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչը:

Ինտեգրացումը կարելի է կամավոր համարել, երբ ժողովրդավարական գործընթացի արդյունք է, ասել է նա: «Բելառուսում ժողովրդավարական գործընթաց գոյություն չունի»: Ուստի «չի կարելի համարել, թե Ռուսաստանի հետ միութենական պետության ստեղծման որոշումն արտացոլում է բելառուս ժողովրդի կամքը», հավաստել է ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչը:

Դանուբի վրա նավարկությունը շուտ չի վերականգնվի

Եվրոպայի ամենաերկար գետը՝ Դանուբը (2900 կմ), Գերմանիայի հարավից հասնում է Սեւ ծով՝ անցնելով մի քանի պետության տարածքով: Գետի ափերին կան բազմաթիվ գործարաններ, երկաթգծեր, վառելիքի պահեստներ: Կոսովոյի պատերազմից առաջ բեռնանավերը գետով տարեկան փոխադրում էին շուրջ 100 մլն տոննա բեռ: Պատերազմի ավարտից հետո վեցուկես ամիս է անցել, բայց նավարկությունը դեռ չի վերսկսվել: Պատճառը Սերբիայի Նովի Սադ քաղաքում ՆԱՏՕ-ի օդուժի հարվածներից քանդված երեք

կամուրջներն են, որոնք փակել են ջրուղին:

Այս իրավիճակը մտահոգում է ափամերձ պետություններին, որոնց մի մասը տնտեսապես այնքան էլ հզոր չեն: Այսպես, Բուլղարիայի տրանսպորտի նախարար Վիլհելմ Կրաուսի սկյալների, նավարկության ընդհատման հետեւանքով իր երկրի կրած վնասը կազմում է 9 մլն գերմանական մարկ: Դեռ Արեւմտյան եւ Կենտրոնական Եվրոպա Բուլղարիայի ամբողջ արտահանության (հացահատիկ, մետաղներ, ածուխ, (միակ արտադրանք) 72 տոկոսն իրականացվում էր Դանուբ գետով: Ներկայումս բուլղարացիներն ստիպված օգտվում են ցամաքային ուղիներից, որն ավելի թանկ է: Դրա հետեւանքով տարեսկզբից Բուլղարիայի արտահանության ծավալները կրճատվել են 20 տոկոսով:

Բուլղարիայի կորուստները մասամբ պայմանավորված են նաեւ Ռուսաստանի տնտեսական ճգնաժամով, որը հանգեցրեց հումքի գների անկմանը: Բուլղարացիները վստահ են մանավանդ այն պատճառով, որ կոմունիստական վարչակարգի անկումից ի վեր առաջին անգամ անցյալ տարի երկրի տնտեսությունը դրական աճ էր արձանագրել:

Կոսովոյի պատերազմի պատճառով Ռումինիայի կրած վնասը կազմում է մոտ 85 մլն դոլար: Զգալի վնասներ է կրել նաեւ Ուկրաինան: Հունգարիան եւս խոսում է իր կորուստների մասին: Բացի դրանից, Բուդապեշտում խոսում են հնարավոր բնապահպանական աղետի մասին: Բանն այն է, որ ձմռան ամիսներին Դանուբը երբեմն սառցակալում է: Եթե ընթացիկ ձմռանը նման բան պատահի, սառույցը կարող է կուտակվել ռմբակոծումներից փլուզված կամուրջներին: Այդ դեպքում Նովի Սադում կգոյանա սառցե ու ցեմենտե «ամբարտակ», որը հեղեղումներ կառաջացնի գետի վերին հոսանքներում: Ի դեպ, հեղեղումների վտանգը խորանում է նաեւ այն պատճառով, որ վերջին տարիներին Դանուբի սերբական ու խորվաթական ափերը կանոնավոր ձեւով չեն մաքրվել:

Իրականում հեղեղումների վտանգն սպառնում է գլխավորապես Սերբիայի հյուսիսում ընկած Վոյեվոդինայի շրջանին: Բայց Բուդապեշտի իշխանությունների մտահոգությունը կարելի է հասկանալ, քանի որ Վոյեվոդինայում զգալի թվով հունգարներ են ապրում:

Վերջին 6 ամիսներին տարբեր երկրներ Սերբիայից պահանջում են մաքրել Դանուբը կամ գոնե ուրիշներին թույլ տալ դա անելու: Սերբիան իր հերթին պահանջում է, որ նախ Արեւմուտքը պատրաստվի ֆինանսավորելու քանդված կամուրջների վերականգնումը: Արեւմուտքցիները մերժում են այդ պահանջը: «Մենք ջանում ենք բավարարել ափամերձ երկրների խնդրանքը, բայց չենք ուզում տնտեսական օգնություն ցույց տալ Սերբիային, որը պետք է ենթարկվի պատժամիջոցների», ասում են Ֆրանսիայի արտգործնախարարությունում:

Փակուղուց ելք գտնելու նպատակով Ֆրանսիան եւ արեւմտաեվրոպական որոշ այլ երկրներ վերջերս Հարավային Եվրոպայի պետություններին հանդեցին վերաշխուժացնել Դանուբի հանձնաժողովի աշխատանքը՝ «Էքսպրես» հանդեսի վկայությամբ, Եվրամիությունը չի ուզում օգնել Սերբիային, բայց պատրաստ է մասնակիորեն ֆինանսավորել Դանուբի մաքրման աշխատանքները, եթե դրանք իրականացվեն ափամերձ պետություններն ընդգրկող հիշյալ հանձնաժողովի կողմից: Բուդապեշտում գործող հանձնաժողովը հիմնվել է 1948 թ., երբ ստորագրվեց Դանուբի միջազգային կարգավիճակին առնչվող պայմանագիրը: Սկզբնական շրջանում պայմանագրին հարում էին միայն արեւելաեվրոպական երկրները, ուստի Արեւմուտքին այն պաշտոնապես չէր ճանաչում: Բայց այսօր իրավիճակը փոխվել է. մի քանի տարի առաջ պայմանագրին միացավ Ավստրիան, իսկ այս տարվա հոկտեմբերի վերջերին՝ Գերմանիան:

Նոյեմբերի 16-ին Բրյուսելում Եվրամիության 15 պետությունները հաստատեցին գետի մաքրմանն օժանդակելու սկզբունքը, պայմանով, որ աշխատանքներն իրականացնի Դանուբի հանձնաժողովը: Բայց վերջինս գետը կարող է մաքրել միայն Սերբիայի համաձայնությամբ:

Բելգրադի իշխանությունները վերջերս ակնարկում են, թե իրենք դեմ չէին լինի ժամանակավոր կամուրջների կառուցմանը: Դանուբի հանձնաժողովի դիվանագետ Դանահիլ Նեդյալկովը պնդում է, թե Բելգրադն այսօր պատրաստ է բավարարվել Նովի Սադում ընդամենը մեկ կամուրջի կառուցմամբ: Ի դեպ, նույնիսկ խոսվում է, որ կարելի է օգտագործել Վիեննայում 1976 թ. կառուցված մետաղյա կամուրջը:

Բայց այդ հարցում դեռեւս առաջընթաց չկա: Պաշտոնապես Սերբիան կոշտ դիրք է բռնել: Իսկ Ավստրիայում նշում են, թե Վիեննայի քաղաքապետարանը, որը կամուրջի սեփականատերն է, առայժմ չի հայտնել իր համաձայնությունը կամուրջի տեղափոխման առնչությամբ: Քիչ հավանական է, թե Ավստրիան կկարողանա որպես մարդասիրական օգնություն բնութագրվող այդ քայլը ձեռնարկել առանց Եվրամիության հավանության: Միության որոշ անդամներ, մասնավորապես Մեծ Բրիտանիան եւ Հոլանդիան, կարող են խոչընդոտել կամուրջի տեղափոխմանը: Այդ դեպքում Դանուբը դեռ երկար ժամանակ նավարկելի չի լինի:

Պ. Ռ.

Բաքուն ու Աստանան խուսափում են Ռուսաստանի հետ գլուխ դնելուց

ԲԱՔՈՒ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես Փրայմ Նյուսի թղթակցին հայտնել են Կասպիական ծովային նավագնացության մամլո կենտրոնում, Բաքու-Աստանա-Բաքու լաստանավային հաղորդակցությունը չորեքշաբթի օրվանից ժամանակավորապես դադարեցվել է:

Շաբաթվա սկզբից ՌԴ պաշտպանության նախարարությունը եւ համերկրային սահմանապահ ծառայությունը կտրուկ են հայտնել Չեչնիայից Ադրբեջանի տարածքով դեպի Ղազախստան գրոհայինների փոխադրման համար լաստանավերն օգտագործելու մասին:

Ադրբեջանի սահմանապահ ծառայությունում նման վարկածը բացառել են: Մինչդեռ, միայն վերջերս կարգավորված լաստանավը, որն օգտագործվում է նաեւ Ադրբեջանից Ղազախստան եւ հակառակ ուղղությամբ բեռների փոխադրման համար, կանգ է առել:

Դիվանագիտական շրջաններում Փրայմ Նյուսի թղթակցին հայտնել են նաեւ ոչ պաշտոնական դիրքորոշման մասին. ավելի շուտ լաստանավը ժամանակավորապես կանգնեցվել է «չեչեն գրոհայիններին աջակցելու» հարցում Ռուսաստանի ավ[...]րդ կասկածներից Բաքվին եւ Աս[...]յին ազատելու համար:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Այս անգամ կարճ ժամանակով եղանք Գյումրիում, ընդամենը մի քանի ժամ: «Շիրակ» գերեզմանատանը հոգեհանգիստ արեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն, մարդիկ խունկ վառեցին շիրմաքարի մոտ, աղոթեցին հեռացածների հոգիների համար: Գնացինք, ես եկանք մեր տուն:

Ես բնակություն է հաստատել 4 ընտանիք: Չեն գնում: Գնալու տեղ չունեն: Ու ոչ թանգարանն է թանգարան, ոչ տունն է տուն: Մերկուրովի ողջ ստեղծագործական ժառանգությունը գտնվում է անմխիթար վիճակում, ոչնչանում է նկուղում, կենցաղային թանգարանի ֆոնդերում: Շենքն աստիճանաբար շարքից

պաշտպան: Մենք դա զգացել ենք 1988-89-ին հատկապես, երբ օտարածին ու վտանգավոր շատ հոսանքներ լցվեցին հատկապես Գյումրի, Սպիտակ, Վանաձոր: Այս անգամ եւս Գյումրիի փողոցներում պաստառներ տեսանք, որոնք ազդարարում էին ադվենտիստների, արեւմտյան, հարավային, հյուսիսային ամեն տեսակ ուսմունք-

Հիշողություններ վաղվա համար

Տխուր խաղաղ

Իսկ այնտեղ Գյումրիում մնացին իմ հարազատները՝ Զավեն Ալեքսանյանը, Սիդա Գրիգորյանը, Տանյա Հովհաննիսյանը... Մնացին իրենց շիրմաքարերով: Մինչեւ հիմա էլ պահպանում եմ իմ գործընկերների թղթերը՝ բանաստեղծություններ, արձակ գործեր, մենախոսություններ: Հիշատակի թղթեր, որոնք սրբորեն են պահպանվում, խնամքով, զգուշությամբ: Մի քանի ժամ մնացինք Գյումրիում: Ու մեզ թվեր ասացին, շատ ու շատ թվեր: Հիշողությանս մեջ մնաց մեկ թիվ. այսօր Գյումրիում բնակարանի է սպասում 11 հազար մարդ... Գյումրիում փայտյա ու մետաղյա տնակներ էին, ու այդ կիսախարխուլ կացարաններում երեխաներ, ծերեր, կանայք ու տղամարդիկ են ապրում: Ու երբ ապրելու տեղ այլեւս չեն գտնում, գնում յուրս պատ ու տանիք են որոնում որտեղ պատահի...

Տասնմեկերորդ տարին է, ինչ Գյումրիի ճանաչված արվեստագետներից մեկի՝ Սերգեյ Մերկուրովի տադուրս է գալիս:

Վերջերս «Ազգի» խմբագրատանը համախակի ենք դժգոհում, որ Գյումրիից անչափ քիչ մշակութային լուրեր են հաղորդվում երբեմնի մշակութային այս ոստանից: Սակայն ավելին պահանջել հնարավոր չէ, որովհետեւ գյումրեցիները նախ եւ առաջ հացի խնդիր են լուծում: Ու այս պարագայում անչափ վտանգավոր է դառնում հոգեւոր ների հետեւորդներ հավաքելու ցանկության մասին:

Թեուցիկ այս ծանոթությունն, իհարկե, լայն հետեւություններ անելու իրավունք չի տալիս: Կարծում ենք, որ շատ մոտ ապագայում հնարավորություն կունենանք առավել մանրամասնորեն խոսել այս տխուր խաղաղի մասին:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԳՐՔԻ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

«Անդին»՝ ...տիեզերական թախիծ...

Հերթական գրական հինգշաբթին նվիրված էր Վահան Վարդանյանի «Անդին» չափածո պիեսի քննարկմանը: Վերջինիս տարբեր հատվածներ տարբեր ժամանակներում են գրվել՝ սկսած 1993 թվից:

- Անտիկ դրամատուրգիայի կանոնների պահպանմամբ, գրեթե առանց պյուժեի պոեմն, ուր առկա է գրողի տառապանքը, բացակա են հերոսները եւ փոխարենը մասնակցում են հին աշխարհը կազմող տարրերը՝ օդը, կրակը, ջուրը, ընթերցվում է մեծ հետաքրքրությամբ, նշեց Ռ. Նահապետյանը:

Զորս մասից բաղկացած պիեսն ըստ տեսարանների ներկայացրեց Կամո Աղաբեկյանը զուգահեռներ անցկացնելով Իբսենի, Շոուի եւ Բայրոնի գործերի հետ: Առաջին տեսարանը մարդու, որպես էության այլաբանական մուտքն է, երկրորդում մարդու տվայտանքներն են, երրորդում էությունն ընբոստացած է տարերքի դեմ եւ այլն: Գործը հաջողված համարեց նաեւ գրողների միության քարտուղար Աբգար Ափինյանը:

- Ի՞նչ է մնում ընթերցողի սրտում. մի զարմանալի խաղաղություն: Աշխարհը կայացած չէ. այն նոր է կայանում, մինչդեռ թվում է, թե կործանվում է: Բոլոր բարի հոգիները պետք է միանան ու ստեղծեն նոր աշխարհն այնպես, ինչպես հորդորում է Վ. Վարդանյանը, ասաց Ա. Ափինյանը:

Գրչընկերների գնահատմամբ, հեղինակի երկրորդ գրքի «Խոովքի» տրամաբանական շարունակությունը հանդիսացող «Անդին» պիեսը, որ տիեզերական թախիծ է ու չի կարող պատասխանել իր հարցադրումներին, գուցե բեմադրելու համար գործ չէ, բայց լիովին արդարացված է որպես դրամատիկական գործ ու համարձակություն էր պետք նման պիես գրելու: Իսկ հեղինակը, որ պատրաստ էր լսել ծայրահեղ դրական ու բացասական կարծիքներ (բացասականը՝ չեղավ), գտնում է, որ չի կարելի գրել առանց ռիսկի դիմելու, յուրաքանչյուր գործ ճակատագրական մենամարտ է եւ երբ հեղինակի մեջ չկա մեծ կռվան, ուրեմն չպետք է գրի:

«Անդին» անձեւ պոեմը անտիկ, մոռացված ոճի վերականգնման հաջող փորձ համարվեց:

ԳՈՀԱՐ ԱՐՇԱԿՅԱՆ

... Եվ լույսը բաժանվեց խավարից

Հրեա լուսանկարչուհու ցուցահանդեսի բացումը

Երեկ արվեստի «Գոռ» սրահում բացվեց հրեա լուսանկարչուհի Շահի Գինոսի լուսանկարչական աշխատանքների ցուցահանդեսը, որը Սուրբ գրքի յուրօրինակ մեկնաբանությունն է լուսանկարչության միջոցներով: Աբստրակտ մտածողության տեր ստեղծագործողի ցուցահանդեսի բացմանը Թբիլիսիից Երեւան էր ժամանել Վրաստանում եւ Հայաստանում Իսրայելի դեսպանության առաջին քարտուղար, [illegible] Ռան Գիդոնը: Լուսանկարներ [illegible] հյուրերը կային, շատ [illegible] կային... Ափսոս, որ ցուցահանդեսին [illegible] չէր Շահի Գինոսը եւ չկային նրա [illegible] լուսանկարների գնին արտասովորությունները:

ԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Եգիպտոս. Զուխաջյանի Պատարագի անտիպ հատվածներ՝ հրատարակված Կահիրեում

Կանադահայ համայնքի «Արագայ» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ Կահիրեում հրատարակ է հանվել երաժշտական արժեքավոր մի հատոր, որն ընդգրկում է երգահան Տիգրան Զուխաջյանի երկու ստեղծագործությունները. մեկը «Սուրբ, սուրբը»՝ սոպրանոյի, տենորի, բարիտոնի եւ բասի մենակատարության համար, նվագակցությամբ սրինգի, դաշնամուրի, ջութակի եւ թավջութակի, եւ «Հայր մերը»՝ սոպրանոյի, ալտի ու եռաձայն երգչախմբի համար, նվագակցությամբ սրինգի, դաշնամուրի, առաջին եւ երկրորդ ջութակի, վիոլայի եւ թավջութակի:

Երկու ստեղծագործություններն էլ ցարդ անտիպ են եղել: Հատորի երաժշտական խմբագրությունը կատարել է ծանոթ երաժիշտ Հայկ Ավագյանը, որ գրել է նաեւ ներածությունն ու ծանոթագրությունները: Ձեռագրերը գտնվում են Երեւանի գրականության եւ արվեստի թանգարանում: Հատորը տպագրվել է Կահիրեի ՀԲԸՄ-ի «Մաթենիկ Ճանիկ Չազըր» հիմնադրամի մեկենասությամբ:

Հ. Օ.

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՐ

«Բենզին կճարենք, գաղափարի հարցն է դժվար»

Բեմադրությունն է պատրաստվում նոր «Համլետ»

Հրաչյա Ղափլանյանի անվան Երեւանի դրամատիկական թատրոնում «ընթերցանություններ» են: Այս անգամ (այս թատրոնում երկրորդ անգամ) փորձում են «Համլետ» բեմադրել: Այս անգամ՝ Արթուր Սահակյանի ղեկավարությամբ: Վերջինս մեր արվեստասեր հասարակությանը ծանոթ է էժեն Իոնեսկոյի «Ռնգեղջյուր» եւ «Արքան է մեռնում» պիեսների բեմադրություններով:

Հանդիպեցինք սրճարանում եւ առաջին հարցս այս էր. «Գաղափարներ շատ կան, բենզին որտեղի՞ց հնարավոր կլինի ճարել»: Զարմանալի պատասխան տվեց.

- Բենզին կճարենք, դա դժվար չէ: Գաղափար չկա: Ավելի ճիշտ մենք մեր գաղափարները չենք ճեստում: Այ, տեսեք, մեկուկես տարի հետո մենք աշխարհին ներկայանալու ամենալավագույն առիթն ունենք. Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակն ենք նշելու: Ի՞նչ ենք արել, ի՞նչ ենք անում: Անշուշտ, ինչ-որ բան արվում է, բայց արդյոք դա բավակա՞ն է:

- Համաձայն եմ, շատ քիչ բան է երվում, երբ անգամ շատ բան արվում է: Բայց դառնանք Ձեզ ու Ձեր «Համլետին»: Ինչո՞ւ «Համլետ»:

- Երբ ինձ առաջարկվեց այս գործը բեմադրել, հասկացա, որ լավագույն առիթն է տապալվելու համար: Բայց ամեն դեպքում սկսել ենք: Արդեն դերաբաշխումն էլ ենք արել: Համլետ խաղալու է Հրաչյա Հարությունյանը, Օֆելյա՝ Լուիզա Ղամբարյանը, Կլավդիոս՝ Ռուբեն Կարապետյանը, Պոլոնիոս՝ Լեւոն Շարաֆյանը, Գերտրուդ՝ Էվելինա Շահիրյանը... Ինչո՞ւ «Համլետ»... Մարդը հայտնվել է կեղտի մեջ, անչափ մեծ կեղտի մեջ ու փորձում է պայքարել այդ կեղտի դեմ: Սա բոլորս էլ գիտենք, մի ողբերգության պատմություն է... Դանիայի արքայի եղերական մահով Դանիայում ամեն ինչ խախտվեց, չէ՞: Ու ամեն մեկը փորձում է իր տեղը գտնել... Գտնո՞ւմ է... Չգիտեմ...

...Առայժմ սեղանի շուրջ կարդում են «Համլետը» (այս էլ քանիերո՞րդ անգամ): Տա Աստված, որ այս անգամ նոր «Համլետ» տեսնենք՝ Արթուր Սահակյանի «Համլետը», Հրաչյա Հարությունյանի Համլետը...

Ս. Գ.

Մեկ օրով եթերը՝ երեխաներին

Երեկ ժուռնալիստների տանը մամուլի ասուլիս էր՝ նվիրված երեխաների հաղորդակցության միջազգային օրվան եւ այդ կապակցությամբ ազգային ռադիոյով ու հեռուստատեսությամբ անցկացվելիք ծրագրերին:

Ամեն տարի դեկտեմբերի երկրորդ կիրակի աշխարհի ավելի քան երկու հազար ռադիո եւ հեռուստակայաններ եթերը տրամադրում են երեխաներին: 1999 թ. դեկտեմբերի 12-ը երեխաների հաղորդակցության միջազգային օրն է: Այդ օրը Հայաստանի ազգային ռադիոն եւ հեռուստատեսությունն արդեն 6-րդ տարին է նշում-են՝ միանալով ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի ծրագրին, համախմբելու աշխարհի մանուկներին: Այդ օրը երեխաներն անկողմնակալ դիտորդներից կդառնան ակտիվ մասնակիցներ՝ եթերից ազատ արտահայտելով իրենց խոհերն ու մտածումները:

Հայաստանի ազգային ռադիոն կազմակերպել է «Եթերը երեխաներին» ծրագիրը՝ «Անցյալն ու ապագան հանդիպում են այսօր» խորագրով, որին կմասնակցեն հայտնի անհատներ, արվեստագետներ: Այն կտեւի շուրջ 6 ժամ: Հայաստանի ազգային հեռուստատեսությունը եթերն այդ օրը երեխաներին կտրամադրի 8 ժամով՝ իր պատրաստած «Եթերը երեխաներին» հատուկ ծրագրով: Երկու ծրագրերում էլ գործելու է ուղիղ հեռախոսակապ, որը երեխաներին հնարավորություն կտա հեռախոսակապի միջոցով իրենց առաջարկություններով ու խոհերով մասնակցել ծրագրերին:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆ

Տարեդարձ Երրայական համալսարանում

Այս տարի Երուսաղեմի Եբրայական համալսարանին կից հայկական հետազոտությունների ծրագիրը նշեց իր 30-ամյակը: Վերջերս Երուսաղեմում տեղի ունեցավ այդ առիթով կազմակերպված եռօրյա միջազգային գիտաժողով, որին մասնակցեցին գիտնականներ Հայաստանից, Կանադայից, Վրաստանից, Հոլանդիայից, Իսրայելից եւ ԱՄՆ-ից: Գիտաժողովը ձեռնարկել եւ իրականացրել էին հայկական հետազոտությունների ծրագրի ղեկավար, պրոֆեսոր Մայքլ Սթոունը, Երուսաղեմում Հայաստանի պատվո դեսպան Ցոլակ Մոմջյանը, Եբրայական համալսարանի միացյալ փոխնախագահ Եյահու Հոնիգը եւ այլք: Գիտաժողովի շրջանակներում հրեական ազգային համալսարանական գրադարանում անցկացվեց հայկական հին տպագիր գրքերի ու ձեռագիր մասյանների ցուցահանդես: Մասնակիցներն այցելեցին նաեւ Սուրբ Հակոբի հայկական վանք, որտեղ նրանց ընդունեց Երուսաղեմի պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանը:

AIM

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Դեկտեմբերի 10

- 1804 թ. ծնվել է ֆրանսիացի գրող Էժեն Սյուն: Նա բազմաթիվ արկածային գրքերի հեղինակ է: Էժենի սիրված վեպերից թերեւս «ամենաերկարակյացը» «Փարիզի գաղտնիքներն» է, որը շուրջ մեկուկես դար միլիոնավոր ընթերցողների սեղանի գիրքն է: Հետագծմական ուժերն այդ գործը որակել են որպես «անբարո» գիրք:
- 1907 թ. ծնվել է իտալացի դերասան Ամեդեո Նացցարին, որը 40-ականներին մեծ համբավ ուներ իր երկրում: Նա հիմնականում խաղացել է ֆաշիստական զինվորական կինոնկարներում:
- 1821 թ. ծնվել է ռուս բանաստեղծ Նիկոլայ Նեկրասովը, որ գրականության մեջ շարունակեց Բելինսկու հեղափոխական-ժողովրդական ավանդույթները: Նրա խոհերի ու զգացումների աստանցքը հարազատ ժողովրդի ճակատագիրը, նրա հանդեպ բանաստեղծի քաղցական պարտքի գիտակցումն է: Բանաստեղծի թաղման ժամանակ ահա թե ինչ ասաց Դոստոեւսկին. «Իր նշանակալիությամբ Նեկրասովը կանգնել է Պուշկինի կողքին», բայց ժողովրդի միջից հնչեց մի խումբ ուսանողների ձայնը. «Ոչ թե կողքին, այլ՝ բարձր»:
- 1883 թ. ծնվել է խորհրդային պետական գործիչ Անդրեյ Վիշինսկին, որը երկար տարիներ ԽՍՀՄ-ի գլխավոր դատախազն էր: Հենց նրա նախաձեռնությամբ եւ մասնակցությամբ են հալածանքների ենթարկվել անվանի շատ մարդիկ: Վիշինսկին արյունալի հետք է թողել պատմության մեջ՝ որպես Ստալինի կամակատար, եւ նրա խղճին են ծանրացած հազարավոր անմեղ զոհեր:
- 1936 թ. մահացել է իտալացի գրող Լուիջի Պիրանդելլոն, որը համակողմանիորեն ներկայացնում է ժամանակակից իտալական կյանքը՝ իր իրարամերժ ու բազմաբարդ կողմերով: Գրողի համակրանքը, սերը, ի վերջո, շարքային մարդն է:
- 1938 թ. ծնվել է խորհրդային դիրիժոր Յուրի Տեմիրկանովը, որը տարբեր միջազգային մրցույթներում բազմիցս հաղթող է ճանաչվել: 1968-ից նա Լենինգրադի օպերայի եւ բալետի պետական թատրոնի գլխավոր խմբավարն էր եւ գեղարվեստական ղեկավարը: Տեմիրկանովի անունը համաշխարհային հնչողություն ունի:
- Այս օրը հին հայկական տոմարով Քաղոց ամսվա Սուրբ օրն է:

ՆԱԻՐԱ ԹԱԳԵՎՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Որոշվեց չեմպիոնը

Անցկացվեց Նարդու «բակգամոն» («կարճ») խաղաձեւի Հայաստանի թիմային առաջնությունը։

Հանրապետության չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Երեւանի «Դոեր» թիմը, որի կազմում հանդես եկան Գագիկ Ասոյանը, Հակոբ Ալավերդյանը, Ռուբեն Միրզոյանը։ Երկրորդ տեղը նույնպես բաժին հասավ մայրաքաղաքի ներկայացուցիչներին՝ «Շենգավիթ» թիմի նարդիստներին (Սերժիկ Արզումանյան, Լեւոն Քամալյան, Հարություն Մարտիրոսյան)։ Առաջնության երրորդ մրցանակակիր դարձավ էջմիածին քաղաքի թիմը։

Հայաստանի Նարդու ազգային ֆեդերացիան մարզաձեւի սիրահարներին տեղեկացնում է, որ դեկտեմբերի 11-ից սկսած, շաբաթ եւ կիրակի օրերին ՀՆԱՖ-ի ուսումնամարզական կենտրոնում (Երեւան, Վարդանանց փ. անցուղի 4, Կինոյի տան հարեւանությամբ) կանցկացվեն «կարճ» խաղաձեւի ընտրական մրցաշարեր, որոնց մասնակցելու հրավիրվում են բոլոր ցանկացողները։ Մրցաշարերը նախապատրաստական փուլ կհանդիսանան 2000 թ. հունվարին Ստամբուլում կայանալիք միջազգային ավանդական մրցումներից առաջ։

Թայսոնի հակառակորդը Ֆրենսիսն է

Ինչպես տեղեկացնում է Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը, ծանրքաշային բռնցքամարտիկ, աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնն իր հերթական մենամարտը կանցկացնի եկող տարվա հունվարի 29-ին Անգլիայի Մանչեստր քաղաքում։ 10 ռաունդանոց մրցապայքարում նրա մրցակիցը կլինի Բրիտանական համագործակցության երկրների չեմպիոն Ջուլիուս Ֆրենսիսը։ Այսպիսով, Թայսոնի եւ ուկրաինացի Վասիլի Կլիչկոյի միջեւ նախատեսվող մենամարտի հարցը մնում է անորոշ։ Նշենք, որ Կլիչկոն 1998-ի ապրիլին հանդիպել է Ֆրենսիսի հետ եւ հաղթել՝ 2-րդ ռաունդում նոկաուտի ենթարկելով նրան։

ԽԱՉԲԱՌ

Ուղղահայաց

2. Տարածաշրջանային ղեկավարություն։ 3. Քաղաք Հնդկաստանում, որտեղ տպագրվել է հայ մամուլի առաջնեկը «Ազդարար»։ 5. Հայրենական մեծ պատերազմում 89-րդ հայկական դիվիզիայի հրամանատարը։ 6. Քաղաք Հնդկաստանում, որտեղ գտնվում է Թաջ Մահալ հուշարձանը։ 7. Մրցակցելիի ջրային լուծույթը։ 8. Սունդուկյանի «Աոաֆյալը» պիեսի հերոսը։ 9. Արշիպելագ Ատլանտյան օվկիանոսում, Պորտուգալիայի տարածքում։ 10. Բնաշխարհ, ընդարձակ բլրային հարթավայր Հարավային Աֆրիկայի կենտրոնական մասում։ 13. Հայ ազգային ազատագրական զաղտնի բանակ։ 14. Չկան մարմնի մաս։ 18. Ֆրանսիացի գրող, բարոյախոս, դուքս։ 19. Պատմական մարզ Իսպանիայի հարավում։ 23. Քաղաք Իրանի հարավում։ 24. Հայկական ղանրի տեսակ։ 27. «Պեպո» կինոնկարում Կեկելի դերում առաջինը ներկայացված դերասանուհին։ 29. Երկնային մարմին։ 31. Նավահանգիստ Տանզանիայում, մեխակի, մեխակի յուղի, կոկոսի յուղի արտադրության կենտրոն։ 32. Հայկական ճաշատեսակ։ 33. Հայ դերասան։ 34. Վոյնիչի «Բոռ» վեպի հերոսներից։ 38. Հայ երգիչ։ 39. Ռուս սովետական բանաստեղծ, մանկագիր։ 43. Լեւոն Շանթի հերոսներից ... Պայլ։ 44. Վարդազգիների ընտանիքին պատկանող ծառի պտուղ։

Հորիզոնական

1. Հնդկական թեյի տեսակ։ 4. Որեւէ բանի նոպաստող ու առաջ մղող հանգամանք, խթան։ 11. Պետություն Եվրոպայում։ 12. Հայ երգչուհի (ճանապական սոպրանո)։ 15. Ե. Չարենցի պոեմներից։ 16. Հայ կոմպոզիտոր։ 17. Հայ Արսյանի ֆիլմերից։ 20. Լեռնազանգված Վիրահայոց լեռների արեւելյան կողմում։ 21. Մարմնի մաս։ 22. Նախադասության անդամ։ 25. Թանկարժեք բույր ունեցող այծի ցեղ։ 26. Հոացանի տեսակ։ 28. Դեղանյութ, որը խթանում է արյան շրջանառությունը, կարգավորում սրտամկանի նյութափոխանակության պրոցեսները։ 30. Հայ կոմպոզիտոր, խմբավար (2 բառով)։ 35. Աստվածաշնչյան կանացի անուն։ 36. Հրահեղուկ զանգված։ 37. Ամերիկացի մուլտիպլիկատոր, «Ալիսը հրաշքների աշխարհում» մուլտֆիլմի ռեժիսորը։ 40. Ֆրանսիացի իմպրեսիոնիստ նկարիչ, «Ֆոլի Բերժեր» բարը» կտավի հեղինակը։ 41. Հայ աստղագետ։ 42. «Կովկասի գերուհին» կինոնկարի գլխավոր հերոսուհին։ 45. Հայ գրող («Բոլսուն»)։ 46. Աբեւմտահայ բանաստեղծուհի։ 47. Կրոնական ծեսով երեխային մկրտելու արարողություն։ 48. Վանք, գիտամշակութային կենտրոն Կիլիկիայում։

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

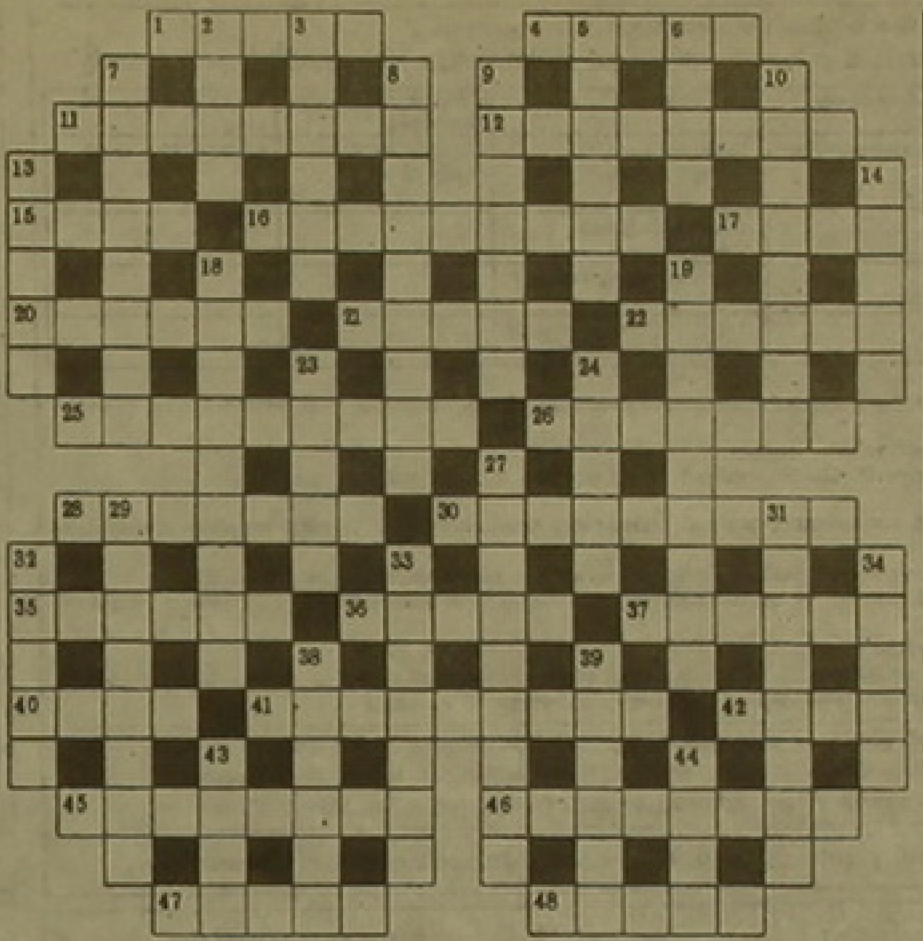

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Օհանյան։ 2. Ծնջուկ։ 3. Հալվա։ 4. Լաքամիա։ 7. «Միհավ»։ 9. Բուրջալյան։ 10. Կոպերֆիլդ։ 12. Ալբումին։ 13. «Կոպելիա»։ 18. Լենսկի։ 19. Լոռուցյան։ 21. Սիմոնով։ 24. Կովան։ 25. «Սնաւ»։

Հորիզոնական

5. Սիազանգ։ 6. Մաստակ։ 8. Կուոմինկոմա։ 11. Մահուդ։ 14. Կոլիս։ 15. Ոսյանով։ 16. Հարբուխ։ 17. Գեղարդ։ 20. Լիբերիա։ 22. Արտակ։ 23. Օլգին։ 26. «Եռան կռունկ»։ 27. Խանջյան։ 28. Բոյուով։

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ
ԽԱՉԲԱՌ
ՇԱԲԱԹՕՐՅԱ «Ազգ»-ում
Փորձե՛ք լուծել
եւ արժեքավոր մրցանակը Ձերն է

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

10 դեկտեմբերի

Հ1

17.00 Հայլուր
17.20 «Լեզու» հեռուստամրցույթ
17.40 Բանուգուծ
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրբ կնոջ բուրմունքով»
19.00 Հեռուստախաղ «9.9.9»
19.30 Հեռուստասերիալ «Կրեր»
19.55 Ձեր զույքային իրավունքները
20.05 Հիշատակի իրավունք. Վահան Զատիկյան
20.35 Թեմական կյանք
21.00 Հայլուր
21.40 Պրեմիերա
21.55 Գ/ֆ «Կապույտ ատրճանակը»
23.25 «02»
Նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
փաստագրական ֆիլմ «Իմ ակունքները. Սիլվա Կապուտիկյան»)
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.20 Ռուբիկոն+

Պրոմեթեւս

9.05 Վաղ առավոտյան
10.00 Երիտասարդական ծրագիր «Ելակետ»
10.20 Սերիալ «Հարավային ծովերի պատմությունը» (11-րդ, 12-րդ մասեր)
12.00 Լուրեր
18.00, 20.30, 1.00 Լուրեր
18.20 Գ/ֆ «Սպիտակ ինչպես թագավորները»
19.55 Երաժշտական ծրագիր «Սոլի բանալի»
21.00 Սերիալ «Հարավային ծովերի պատմությունը» (12-րդ մաս)
21.50 Հեռուստաֆուտբոլ
22.10 «Ներշնչանք». Մարտիրոս Բաղալյան
22.35 Ուշ երեկոյան
23.15 Գ/ֆ «Միստեր ճակատագիր»

Կ

9.00 Տոմար
19.00 «Չորիկը» ներկայացնում է. բժշկություն
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Մամուլի խոսնակ
20.05 Համերգ
20.30 Աստղերգ
21.10 Չորիկ
21.50 Գ/ֆ «Միրահարվածները»
24.00 Անդորր
00.05 Գ/ֆ «Կազինո»
(2.30 Սուրհանդակ)

Ա

7.00, 8.55 Բարի առավոտ
8.40 Ընտրություններ 99
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
16.00 Նորություններ
16.20 Հրաշքների երկիր. գ/ֆ «Նավաբեկյալները»
18.00 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
19.00 Նորություններ
19.25 Ձեռքլման շոու
19.55 Վալ. դետեկտիվ «Անտառի ոգու» վրեժը»
20.40 «Հրաշքների դաշտ»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Ընտրություններ 99
23.10 Լեյտենանտ Կոլոմբոն «Պատվի զոհը» ֆիլմում
00.50 Վ. Մոլչանովի ծրագիրը «Ճամփայի ցայտերը»
01.30 Նորություններ
01.50 Գ/ֆ «Միլիոնատիրուհին» (դերերում Ն. Կարաչենցով, Տ. Միխալեւկինա, Յու. Դուբրովին. 1988 թ.)

РТР

7.30-10.20 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
9.20 Հերթապահ բաժանմունք
10.20 Հումորեսկա եւ առողջություն
10.30 Երկխոսություններ ծննդաբերության մասին
11.00 Հումորեսկա եւ առողջություն
11.10 Սերիալ «Գնչուհին»
12.00 Սերիալ «Մեր զաղտնիքի անտառը»
13.00 Թոք շոու «Անուշ լինի»
13.50 Հումորեսկա եւ առողջություն
14.00, 18.00, 20.00, 22.00, 02.00 Լուրեր
14.25 Հեռուստախաղ «Հայրուրը մեկին»
15.10 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.10 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.00 Խանութ բազմոցի վրա
17.20 Բժշկական լրատու
17.30 Մուլտֆիլմեր
18.25 Ասպարակ
18.55 Սերիալ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.35 «Կյոր սեղան»
21.00 Հումորակախոսական թոք-շոու «Ժողովուրդն ուզում է իմանալ»
21.20 «Քաղաքին»
22.50 Կինոյի ժամ. Դեւիդ Դուխովնին, Թիմոթի Հաթթոնը, Անժելիկա Չոլին «Պատկերելով Մաեմուն» ֆիլմում, (ԱՄՆ)
00.40 «Ճաշակվա համայնապատկեր»
01.40 Հերթապահ բաժանմունք
02.20 Խանութ բազմոցի վրա

ՀՀ ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ԴԻԼԻՋԱՆԻ «ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ» ԵՎ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ԱՐԽԻՎԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԱՆԱՎԱՐՏ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆԸ

Դիլիջան քաղաքը, դեռեւս Արշակունի թագավորների իշխանության օրոք, պատմության մեջ հիշատակվում է որպես արքունական ամառանոց եւ որսատեղի։ Այդ են վկայում Դիլիջանի բազմաթիվ պատմաճարտարապետական հուշարձանները։ Քաղաքի տարածքում բխող հանքային ջրերն օգտակար են թոքերի, ոսկրի եւ այլ հիվանդություններով տառապողների համար։ Դիլիջանի առողջարաններում մինչեւ 1990 թ. բուժվել եւ հանգստացել է տարեկան ավելի քան 50 հազար մարդ։ Դրանով է պայմանավորված եղել նոր հյուրանոցի կառուցման անհրաժեշտությունը, որը, սակայն, մնացել է անավարտ։

Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան

- *հասցեն*
- *շենքերի եւ շինությունների համար նախատեսված տարածքը* — *5000 մ²*
- *շինարարության համար նախատեսված հողային տարածքը* — *0.8 հա*
- *հյուրանոցի նախատեսված տեղերի քանակը* — *187*
- *մրցութային առաջարկի ներկայացման վերջին ժամկետը* — *15.12.99 թ., ժամը 14.30*
- *նվազագույն գինը* — *11 մլն 260 հազար դրամ*

ՀՀ կառավարությանն առընթեր արխիվային գործի վարչության անավարտ շինարարության օբյեկտը գտնվում է Բաղրամյան եւ Այգեձոր փողոցների միջանկյալ տարածքում։ Բաղրամյան փողոցի հետ կապված է հետիոտն, իսկ Այգեձորի հետ՝ ավտոմոբիլային ճանապարհով։ Շենքը կառուցված է սրբատաշ տուֆից եւ որձաքարով։ Շինության հիմքի, նկուղի եւ կառուցված երեք հարկերի արտաքին շինարարական աշխատանքները հիմնականում ավարտված են, բացակայում են միջնապատերը, ինչը եւ հետագա շինարարական աշխատանքների համար լայն հնարավորություններ է տալիս։ Կառույցի հարեւանությամբ գտնվում են մի շարք բնակելի եւ վարչական շենքեր։ Օբյեկտին կից տարածքը կարելի է օգտագործել որպես մեքենաների կայան։

ք. Երեւան, Մ. Բաղրամյան 59գ

- *հասցեն*
- *շենքերի եւ շինությունների համար նախատեսված տարածքը* — *450 մ² (30մx15մ)*
- *շինարարության համար նախատեսված հողային տարածքը* — *0.05 հա*
- *կատարված շինարարական աշխատանքների ժամանակահատվածը* — *1987-1990 թթ.*
- *իրականացված աշխատանքների հաշվեկշռային արժեքը* — *8.371.100 դրամ*
- *մրցութային առաջարկի ներկայացման վերջին ժամկետը* — *21.12.99 թ., ժամը 14.00*
- *նվազագույն գինը* — *40 մլն դրամ*

ՄՐՑՈՒՅԹՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ՀՀ ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԲԱԺՆՈՒՄ։

ՀԱՍՑԵ՝ Ք. ԵՐԵՎԱՆ, ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏՈՒՆ 2, 508 ՍԵՆՅԱԿ, ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝ (3742) 520628, 527390, 569109, ՖԱՔՍ (3742) 520628, 151054, E-MAIL: TENDER@ARMINCO.COM, ԻՆՏԵՐՆԵՏ՝ www.privatization.am:

digitised by A.R.A.R.@

ԱՃՈՒՐԴ

ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարությունը հայտարարում է՝

սույն թվականի դեկտեմբերի ամիսներին տեղի կունենա լուծարման գործընթացում գտնվող հետեւյալ ընկերությունների գույքի վաճառքը

Ընկերության անվանումը	Գործունեության բնագավառը	Հասցեն	Աճուրդի անցկացման ժամկետը	Գույքի մեկնարկային գինը
«Նոյեմբերյանի ավտոտրանսպորտային ձեռնարկություններ» ՊՓԲԸ*	տրանսպորտային ծառայություններ	Տավուշի մարզ, ք. Նոյեմբերյան	դեկտեմբերի 10-ին, ժամը 13:00	67 304 790 դրամ
Թալինի «Արծիվ» ՓԲԸ**	ռադիոէլեկտրոնիկա	Արագածոտնի մարզ, ք. Թալին		
«Թիվ 4 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	բեռների տեղափոխում	ք. Երեւան, Արին Բերդի 7		
«Տեկոմշին» ՓԲԸ	շինարարական իրերի արտադրություն	ք. Երեւան, Սպանդարյանի արտադրական հանգույց		

* Ձեռնարկության վաճառվող գույքի ցանկի հայտարարությունն արդեն տպագրվել է «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի նոյեմբերի 19 համարում:
Այս ձեռնարկությունում անցկացվելու է հոլանդական աճուրդ:
** Լուծարման հանձնաժողովի որոշմամբ այս ձեռնարկությունում անցկացվելու է հոլանդական աճուրդ:

- Գույքը ներառում է շենքեր, սարքավորումներ, արտադրանքային պաշարներ, տրանսպորտային եւ ընկերությանը պատկանող այլ միջոցներ:
- Վաճառքը կանցկացվի աճուրդի միջոցով՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:
- Աճուրդները կկայանան ընկերությունների տարածքում, ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության աճուրդի կենտրոնում կամ արտաճանապարհային բորսաների միջոցով:
- Աճուրդներին մասնակցելու սահմանափակումներ չկան:
- Աճուրդի պաշտոնական հայտարարությունը, առաջարկվող գույքի ցանկը, գույքի սկզբնական գները եւ աճուրդի պայմանները կհրապարակվեն «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում աճուրդից առնվազն 10 օր առաջ:

Վաճառքի հանվող գույքի ցանկի եւ լուծարման վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության լուծարման աշխատանքների կազմակերպման բաժին՝ Հանրապետության հրապարակ, Կառավարական տուն 2: Հեռ. 523449, 529839, 529712: Կամ աճուրդի կենտրոն՝ ք. Երեւան, Սայաթ-Նովայի պող. թիվ 8: Հեռ. 521560, 560264:

Բոլոր շահագրգռված անձանց հրավիրում ենք շահավետ գնումներ կատարելու

❄ Նոր Տարվա և Նոր Հազարամյակի ❄
❄ ուրախ առիթներով ՄԱՔՍՖԻԼԴ-ը ❄
❄ հայտարարում է բացառիկ ❄
❄ 25% ❄ զեղչ ❄
❄ բոլոր ապրանքների վրա: ❄
❄ Շտապեք, այսօրվանից մինչև 2000 ❄
❄ թիվը օգտվել այս պատեհ առիթից ❄
❄ Հասցեները անփոփոխ ❄
❄ Շնորհավոր Նոր Տարի ❄
❄ և ❄
❄ Սուրբ Ծնունդ ❄

Մոսկովյան փ. 24/2, Երեւան 375002, Հայաստան. Հեռ/ֆաքս: 151 934, 528279, 528654, 561064, 7182 (կառ.)
www.bsc.am;
bsc@bsc.am

BUSINESS SUPPORT CENTER

- Գործարար խորհրդատվություն
- Գործարար դասընթացներ
- Ռեեստրի խմբնում եւ տեղեկատվություն
- Գործարար օրենսդրության խորհրդատվություն

B S C -ն հայտարարում է
ԲԱՑ ԴՌՆԵՐԻ ՕՐ
Դեկտեմբերի 13-ին
գործարար հանրությունը, միջազգային կազմակերպությունները, ինչպես նաեւ բոլոր ցանկացողները հրավիրվում են ծանոթանալու BSC-ի գործունեությանը, նրա աշխատակազմին, ինչպես նաեւ առկա եւ նոր ծառայություններին:
BSC-ն ողջունում է բոլոր այցելուներին:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԵՔ Ազգ
զեղչ գներով
Ամսական բաժանորդագրություն
~~2100~~ 2000 դրամ
Եռամսյա բաժանորդագրություն
~~6300~~ 5000 դրամ
Վեցամսյա բաժանորդագրություն
~~12600~~ 9000 դրամ
«Ազգ» կարող եք բաժանորդագրվել «Հայմամուլի» գործակալություններում եւ «Հայփոստի» բաժանմունքներում:

ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարությունը բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությամբ եւ մրցույթով մասնավորեցման է ներկայացնում

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձեւը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի խանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դր.)	Տեղեկատ. (Ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը
1	«Անավարտ առեւտրական տաղավարներ» ԱՇՕ	ք. Երեւան Կոմիտասի 29	-	մրցույթ	10,990.00	5.495.00	-	-	09.11.99	09.11.99	10.12.99	0.03 հա
2	«Վայքի ԲՈՒՏՍ» ՊՓԲԸ	ք. Վայք, Ա. Մելիքյան 3	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	92,061.00	23,015.00	92.061	18,387.00	09.11.99	09.11.99	14.12.99	2.45 հա
3	«Եղվարդի ԲՈՒՏՍ» ՊՓԲԸ	Կոտայք, ք. Եղվարդ, Կոմիտասի 41	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	88,079.00	22,020.00	88.079	23,906.8	09.11.99	09.11.99	14.12.99	2.86 հա
4	«Էջմիածնի ԲՈՒՏՍ» ՊՓԲԸ	ք. Վաղարշապատ, Ճաղկունքի խճ.	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	66,937.00	16,734.00	66.937	5,950.00	09.11.99	09.11.99	14.12.99	2.76 հա
5	Դիլիջանի հյուրանոցի ԱՇՕ	Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան	-	մրցույթ	45,025.00	11,260.00	-	-	12.10.99	12.10.99	15.12.99	0.8 հա
6	«Գյումրիի հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույք	ք. Գյումրի, Երեւանյան խճ. 142	հացամթերքի արտադրություն	մրցույթ	78,130.00	19,540.00	-	-	09.11.99	09.11.99	17.12.99	1.73 հա
7	«Գյումրիի հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույքից առանձնացված N 1 արտադրամասի գույք	ք. Գյումրի, Երեւանյան խճ. 142	-	մրցույթ	3,023.00	760.00	-	-	09.11.99	09.11.99	17.12.99	0.081 հա հա
8	«Գյումրիի հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույքից առանձնացված N 4 արտադրամասի գույք	ք. Գյումրի, Երեւանյան խճ. 142	-	մրցույթ	398.00	100.00	-	-	09.11.99	09.11.99	17.12.99	0.04 հա
9	«Չարենցավանի հաց» ՊՓԲԸ-ի գույք	ք. Չարենցավան, Պարոնյան 2	-	մրցույթ	27,791.00	6,950.00	-	-	09.11.99	09.11.99	17.12.99	0.3 հա
10	ՀՀ կառավարությանն առընթեր արխիվային գործերի վարչության ԱՇՕ	ք. Երեւան, Բաղրամյան 59գ	-	մրցույթ	79,290.00	40,000.00	-	-	14.10.99	14.10.99	21.12.99	0.05 հա
11	«Ալավերդու հացընդունում» ՊՓԲԸ-ի գույք	ք. Ալավերդի, Փիրումյան 6ա	-	մրցույթ	39,969.00	10,000.00	-	-	09.11.99	09.11.99	24.12.99	2.4 հա
12	«Երեւանի N 9 հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույք	ք. Երեւան, Սանթրաշյան 42	հացամթերքի արտադրություն	մրցույթ	25,032.00	6,260.00	-	-	09.11.99	09.11.99	24.12.99	0.1236 հա
13	«Արարատի հացընդունում» ՊՓԲԸ-ի գույք	ք. Արարատ, Երկաթուղայինների 4	-	մրցույթ	71,791.00	17,950.00	-	-	09.11.99	09.11.99	24.12.99	1.5 հա
14	«Վարդենիսի ԲՈՒՏՍ» ՊՓԲԸ	ք. Վարդենիս, Չարենցի 70	բեռնաուղեւորափոխադրում, առեւտուր	ԲԱԲ	57,980.00	25%	57.980	4,464.00	04.12.99	13.12.99	17.01.00	4 հա
15	«Ախուրյանի ջրտես» ՊՓԲԸ	Շիրակ, Ախուրյան ավան	ջրային տնտ. եւ կառ. շինարարություն	ԲԱԲ	26,687.00	25%	26.687	6,913.00	04.12.99	13.12.99	17.01.00	1.5 հա
16	«Թալին տպարան» ՊՓԲԸ	Արագածոտն, ք. Թալին, Թումանյան 2	պոլիգրաֆիական աշխատանքներ	ԲԱԲ	408.000	50%	408	187.00	04.12.99	13.12.99	17.01.00	-
17	«Հրազդանի ՈՒՏՍ» ՊՓԲԸ	ք. Հրազդան, Վանատուր թաղ. 1	ուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	98,898.00	25%	98.898	7,139.00	04.12.99	13.12.99	17.01.00	3 հա

Նախապատրաստման ընթացքում է.

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձեւը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի խանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դր.)	Տեղեկատ. (Ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը
18	«Ճամբարակի ԲՈՒՏՍ» ՊՓԲԸ	ք. Ճամբարակ, Թումանյան 1	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	47,788.00	41,071.00		5,055.00				

Հապավումներ. ԲԱԲ- Բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒՏՍ- Բեռնաուղեւորատրանսպորտային, ԱՇՕ- Անավարտ շինարարության օբյեկտ

Ազատ բաժանորդագրությամբ մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության աճուրդի կենտրոններ հետեւյալ հասցեներով՝ ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա 8 (հեռ. 58 79 83, 56 46 14), ք. Երեւան, Մաշտոցի 42ա, ք. Գյումրի, Գարեգին Նժդեհի 7 (հեռ. 3-01-30), ք. Վանաձոր, Մխիթար Գոշի 2 (հեռ. 4-04-86):

Մրցույթների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության մրցույթների կազմակերպման բաժին՝ Երեւան, Կառավարական տուն 2, 5-րդ հարկ, 508 սենյակ (հեռ. 52 06 28, 52 73 90, ինտերնետային էջ. http://www. privatization.am, էլ. փոստ. tender@arminco.com/.

Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հասույկ թողարկումներում:

Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ եւ պատրաստ է այն քննարկելու շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www. privatization.am

Հետեւեք ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության հայտարարություններին

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրով (1800 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ). INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1169. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 9. 12. 1999. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@